

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Opolu

LOP.410.015.01.2022

Pan Jarosław Kończyło
Dyrektor
Samodzielnego Publicznego Zespołu
Opieki Zdrowotnej w Kędzierzynie-Koźlu
ul. 24 Kwietnia 5
47-200 Kędzierzyn-Koźle

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/22/048 – Funkcjonowanie Szpitali Powiatowych

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Opolu
ul. Krakowska 28, 45-075 Opole
T +48 77 449 70 00, F +48 77 449 70 44
lop@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Kędzierzynie-Koźlu ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jarosław Kończyło ² , od 18 stycznia 2018 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Organizacja i realizacja świadczeń zdrowotnych 2. Sytuacja ekonomiczno-finansowa szpitala
Okres objęty kontrolą	Lata 2020-2022 (I półrocze) z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, jeśli zdarzenia mające wówczas miejsce miały wpływ na kontrolowaną działalność w okresie objętym kontrolą
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Opolu
Kontrolerzy	1. Grażyna Stalska doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LOP/91/2022 r. z 30 sierpnia 2022 r. 2. Agnieszka Roszczak-Fedorowicz, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOP/89/2022 z 30 sierpnia 2022 r. 3. Grażyna Powęska specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOP/97/2022 z 3 października 2022 r.

(akta kontroli str. 1, 281, 1009)

¹ Dalej: Szpital lub SP ZOZ.

² Dalej: Dyrektor.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W Regulaminie Organizacyjnym Szpitala zawarto elementy określone w art. 24 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej⁵ dla podmiotu wykonującego działalność leczniczą, a ustalona w jego treści struktura organizacyjna jednostki odpowiadała treści wpisów w księdze rejestrowej SP ZOZ, z wyjątkiem danych dotyczących Poradni Sportowej. W Szpitalu szacowano wartość przedmiotu objętych badaniem zamówień na świadczenia zdrowotne udzielonych w trybie konkursu ofert, z wyłączeniem umów zawartych bez przeprowadzenia konkursu, w przypadku których wartość sześciu udzielonych zamówień przekroczyła równowartość wyrażonej w PLN kwoty 30 tys. euro. W przypadku jednego z trzech objętych badaniem umów nie stosowano nazw i kodów określonych we Wspólnym Słowniku Zamówień, a porównania ofert w ramach tych postępowań dokonano wyłącznie z uwzględnieniem kryterium ceny, co było niezgodne z art. 148 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych⁶ w związku z art. 26 ust. 4 udl.

Dyrektor SP ZOZ w okresie objętym kontrolą zawarł umowy cywilnoprawne z kandydatami na stanowiska wskazane w art. 49 ust. 1 udl, wyłonionymi w wyniku przeprowadzonych konkursów. Szpital zapewnił sobie również prawo do kontroli wykonywania zawartych umów na udzielanie świadczeń zdrowotnych i podejmował rzetelne działania w celu zapewnienia nadzoru w tym zakresie.

SP ZOZ prawidłowo wdrożył standardy rachunku kosztów, podejmował działania w celu odzyskania należności i terminowo regulował zobowiązania. Objęte badaniem umowy najmu i dzierżawy pomieszczeń i gruntów podmiotu leczniczego zawarto po uzyskaniu zgody podmiotu tworzącego.

Stwierdzono jednak, że obowiązująca w latach 2020-2022 polityka (zasady) rachunkowości SP ZOZ nie odzwierciedlała w pełni specyfiki podmiotu leczniczego, gdyż nie zawierała zasad m.in. tworzenia charakterystycznych dla podmiotu leczniczego rezerw z tytułu prawdopodobnych przyszłych odszkodowań z tytułu zdarzeń medycznych. Stwierdzono również, że SP ZOZ poniósł wydatki na cele i w wysokościach nieobjętych planem finansowym jednostki sektora finansów publicznych w kwocie ok. 32 022,9 tys. zł w 2020 r. i 5 784,6 tys. zł w 2021 r., co wynikało z braku skorygowania planu finansowego na 2020 r. i nierzetelnego skorygowania ww. planu na 2021 r. Stwierdzono także inne nieprawidłowości polegające m.in. na braku regulowania w terminie zobowiązań i w efekcie zapłacie odsetek za zwłokę w kwocie 27,9 tys. zł, stosowaniu w latach 2020-2022 jednostkowych stawek dzierżawy powierzchni podmiotu leczniczego, które nie były uaktualniane od 2016 r. i udostępnieniu przez SP ZOZ w 2020 r. i w 2022 r. raportów o sytuacji ekonomiczno-finansowej podmiotu leczniczego po upływie terminu określonego w art. 53a ust. 1 udl.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁷ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Organizacja i realizacja świadczeń zdrowotnych

Opis stanu faktycznego

1.1. Samodzielny Zespół Opieki Zdrowotnej w Kędzierzynie Koźlu jest podmiotem utworzonym i nadzorowanym przez Radę Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego,

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dz. U. z 2022 r. poz. 633, ze zm. Dalej: udl.

⁶ Dz. U. z 2021 r., poz. 1285, ze zm. Dalej: ustawa o świadczeniach.

⁷ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana, jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

działającym na podstawie udl, wpisanym do Rejestru Podmiotów Wykonujących Działalność Leczniczą prowadzonym przez Wojewodę Opolskiego pod numerem 00000009439. Do podstawowych zadań Szpitala należało m.in.: udzielanie stacjonarnych i całodobowych świadczeń zdrowotnych, specjalistycznych i konsultacyjnych świadczeń ambulatoryjnych przez poradnie działające przy Szpitalu, wykonywanie badań diagnostycznych przez pracownie, zakłady i laboratoria diagnostyczne. Zadania Szpitala określone zostały w jego Statucie⁸ oraz Regulaminie organizacyjnym⁹ (art. 23 ust. 1 udl). W okresie objętym kontrolą na podstawie decyzji Wojewody Opolskiego Szpital 16 marca 2020 r. przeprofilowany został na jednoimienny Szpital Zakaźny. Stosownie do §8 ust. 9 pkt a) Statutu, infrastrukturę Szpitala, w tym bazę łóżkową dostosowano do warunków i wymagań jednostki o profilu zakaźnym.

Dane dotyczące komórek organizacyjnych Szpitala wykazane w księdze rejestrowej nie odpowiadały treści Regulaminu Organizacyjnego Szpitala w brzmieniu aktualnym w dniu 3 października 2022 r., co szczegółowo opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 282-395, 909-914, 915-1005, 1340, 1231-1324)

1.2. W Regulaminie Organizacyjnym Szpitala zawarto elementy określone w art. 24 udl dla podmiotu wykonującego działalność leczniczą, wskazując w nim: nazwę podmiotu wykonującego działalność leczniczą (str. 1 i pkt V), cele i zadania podmiotu (pkt II), strukturę organizacyjną zakładu leczniczego (pkt III), rodzaj działalności leczniczej oraz zakres udzielanych świadczeń zdrowotnych (pkt IV); miejsce udzielania świadczeń zdrowotnych (m.in. w Kędzierzynie-Koźlu: ul. Harcerska 11, ul. Dr Judyma 4, ul. Roosevelta 2, ul. 24 kwietnia 7, 13 gabinetów medycyny szkolnej oraz Zespół Ratownictwa Medycznego – podstawowy w Polskiej Cerekwi ul. Ligonja 2 – pkt V), przebieg procesu udzielania świadczeń zdrowotnych, z zapewnieniem właściwej dostępności i jakości tych świadczeń w komórkach organizacyjnych Szpitala (pkt VI); organizację i zadania poszczególnych komórek organizacyjnych Szpitala oraz warunki współdziałania tych komórek dla zapewnienia sprawnego i efektywnego funkcjonowania podmiotu pod względem diagnostyczno-leczniczym, pielęgnacyjnym, rehabilitacyjnym i administracyjno-gospodarczym (pkt VII i VIII); warunki współdziałania z innymi podmiotami wykonującymi działalność leczniczą w zakresie zapewnienia prawidłowości diagnostyki, leczenia, pielęgnacji i rehabilitacji pacjentów oraz ciągłości przebiegu procesu udzielania świadczeń zdrowotnych (pkt IX); wysokość opłaty za udostępnienie dokumentacji medycznej ustalonej w sposób określony w art. 28 ust. 4 ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta¹⁰; organizację procesu udzielania świadczeń zdrowotnych w przypadku pobierania opłat (pkt XI); wysokość opłaty za przechowywanie zwłok pacjenta przez okres dłuższy niż 72 godziny od osób lub instytucji uprawnionych do pochowania zwłok na podstawie ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych¹¹ oraz od podmiotów, na zlecenie, których przechowuje się zwłoki w związku z toczącym się postępowaniem karnym (pkt XII); wysokość opłat za świadczenia zdrowotne, które mogą być, zgodnie z przepisami ustawy lub przepisami odrębnymi, udzielane za częściową albo całkowitą odpłatnością (cennik w okresie objętym kontrolą był zmieniany aneksami do Regulaminu organizacyjnego Szpitala – załącznik Nr 3 do Regulaminu); sposób kierowania komórkami organizacyjnymi Szpitala (pkt VII). Załącznikami do Regulaminu Organizacyjnego Szpitala były: Schemat organizacyjny – załącznik Nr 1,

⁸ Tekst jednolity z 28 czerwca 2022 r.

⁹ W okresie objętym kontrolą obowiązywał Regulamin Organizacyjny wprowadzony następującymi Zarządzeniami Dyrektora: nr 7/2019 r. z 12 lutego 2019 r. i nr 3/2022 r. z 31.01.2022 r. z uwzględnieniem aneksów.

¹⁰ Dz. U. z 2020 r. poz. 849, ze zm.

¹¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1947.

Wykaz komórek organizacyjnych wraz z obowiązującymi symbolami – załącznik Nr 2, Cennik zakładowy – załącznik Nr 3.

Stwierdzono, że Regulamin organizacyjny Szpitala zawierał niezbędne informacje o Szpitalu i o przebiegu procesu udzielania w nim świadczeń zdrowotnych.

(akta kontroli str. 282-395)

1.3. W kontrolowanym okresie, stosownie do wymogów art. 49 ust. 1 udl w Szpitalu przeprowadzono postępowania konkursowe na stanowiska dyrektora oraz zastępcy dyrektora do spraw medycznych. Wynik postępowania na stanowisko dyrektora został przyjęty uchwałą Zarządu Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego¹², zgodnie z którą z dniem 1 marca 2018 r. powołano Dyrektora na okres 6 lat. Zgodnie z protokołami¹³ z posiedzenia Komisji Konkursowej¹⁴ na nabór na stanowisko zastępcy dyrektora do spraw medycznych zgłosiło się dwóch kandydatów, a po przeprowadzonych rozmowach w wyniku głosowania Komisja wyłoniła kandydata na ww. stanowisko.

(akta kontroli str. 1365-1379)

1.4. W okresie objętym kontrolą w Szpitalu funkcjonowało 40 komórek organizacyjnych Szpitala, które udzielały świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych: a/ oddziały: pediatriczny, otolaryngologiczny, urologii i onkologii urologicznej, skórno-wenerologiczny, neonatologiczny z pododdziałem patologii noworodka, chirurgiczny, urazowo-ortopedyczny, ginekologiczno-położniczy z pododdziałem ginekologii onkologicznej, okulistyczny, anestezjologii i intensywnej terapii, neurologiczny z pododdziałem udarowym, chorób wewnętrznych, pulmonologii, geriatryczny, b/ poradnie: cukrzycowa, endokrynologiczna, gastrologiczna, gruźlicy i chorób płuc, położniczo-ginekologiczna, skórno-wenerologiczna, neurologiczna, patologii noworodka, chirurgii ogólnej, urazowo-ortopedyczna, preluksacyjna, okulistyczna, otolaryngologiczna, urologiczna, leczenia bólu, alergologiczna dla dzieci, hepatologiczna oraz c/ inne: Szpitalny Oddział Ratunkowy, Zespół Ratownictwa Medycznego¹⁵ specjalistyczny i podstawowy, Nocna i Świąteczna Opieka Zdrowotna, Oddział dziennej rehabilitacji ogólnoustrojowej, gabinet fizjoterapii, pracownia endoskopii, pracownia mammografii, gabinety medycyny szkolnej, oraz oddział zakaźny dla pacjentów zarażonych Covid -19.

Według księgi rejestrowej Szpitala liczba łóżek w latach 2019-2022 (czerwiec) wynosiła: 337 łóżek w 2019 r., 366 łóżek w 2020 r., 375 łóżek w 2021 r. i 359 łóżek w 2022 r. (według stanu na 30 czerwca). Liczba osób hospitalizowanych w ww. okresie wynosiła odpowiednio: 33 753, 14 424, 18 386 i 13 174, a osób leczonych ambulatoryjnie: 48 942, 37 320, 42 279, i 27 493.

W latach 2019-2022 liczba osób zatrudnionych na podstawie umowy o pracę oraz umów cywilnoprawnych co roku wzrastała i wynosiła odpowiednio: 806 (586 pracowników medycznych, w tym 171 lekarzy i 344 pielęgniarek), 831 (586 pracowników medycznych, w tym 176 lekarzy i 338 pielęgniarek), 888 (611 pracowników medycznych, w tym 185 lekarzy i 352 pielęgniarce), 915 (915 pracowników medycznych, w tym 182 lekarzy i 350 pielęgniarek).

¹² Uchwała nr 136/598/2018 Zarządu Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego z dnia 13 lutego 2018 r. w sprawie powołania na stanowisko Dyrektora Samodzielnego Publicznego Zespołu Opieki Zdrowotnej w Kędzierzynie-Koźlu.

¹³ Protokół nr 1 z posiedzenia Komisji Konkursowej z dnia 29 lipca 2020 r.; Protokół nr 2 z dnia 2 września 2020 r.; Protokół nr 3 z dnia 16 września 2020 r.

¹⁴ Komisja Konkursowa powołana przez Dyrektora SP ZOZ w Kędzierzynie-Koźlu w celu przeprowadzenia konkursu na stanowisko Zastępcy Dyrektora ds. Medycznych.

¹⁵ Dalej: ZMR.

W badanym okresie, Szpital z tytułu realizowanych umów zawartych z Narodowym Funduszem Zdrowia otrzymał środki w kwocie: 84 429 702,61 zł (w 2019 r.), 109 902 801,21 zł (w 2020 r.), 106 334 024,05 zł (w 2021 r.), i 44 122 225,46 zł. (wg stanu na 30 czerwca 2022 r.).

(akta kontroli str. 120-121, 282-395, 428)

1.5. W wyniku oględzin pomieszczeń Samodzielnego Publicznego Zespołu Opieki Zdrowotnej w Kędzierzynie-Koźlu (Przychodnia Specjalistyczna, ul. Harcerska 11, Przychodnia Przyszpitalna ul. 24 Kwietnia 7, oddziały szpitalne ul. Roosevelta 2 oraz ul. Judyma 4) ustalono, że Szpital udostępnił pacjentom informacje o godzinach i miejscach udzielania świadczeń oraz pozostałe informacje określone w ogólnych warunkach zawieranych umów. I tak:

1/ w oddziałach szpitalnych i poradniach, podano do wiadomości świadczeniobiorców w miejscu udzielania świadczeń informacje o godzinach i miejscach udzielania świadczeń w poszczególnych zakresach świadczeń, a także podano informacje na temat udogodnień dla osób niepełnosprawnych (§ 11 ust. 1 OWU¹⁶);

a/ w głównym holu Szpitala w rejestracji oraz przed drzwiami poszczególnych poradni znajdowały się informacje o godzinach i miejscach udzielania świadczeń w poszczególnych zakresach świadczeń;

b/ tabliczki informacyjne dla osób niepełnosprawnych – poza wejściem głównym do budynku Szpitala przy ul. Roosevelta – znajdowały się w widocznych miejscach, wskazując na udogodnienia w dostępie do budynków Szpitala; do budynku głównego Szpitala niepełnosprawni pacjenci mogli się dostać przez Izbę przyjęć;

2/ wewnątrz budynku Szpitala (w głównym holu) oraz w budynku Dyrekcji Szpitala (budynek administracji), stosownie do treści § 11 ust. 4 OWU, umieszczono informacje dotyczące: a/ imion i nazwisk osób kierujących pracą komórki organizacyjnej; b/ w przypadku ambulatoryjnych świadczeń – imiona i nazwiska osób udzielających świadczeń oraz godziny i miejsca ich udzielania;

3/ w miejscu rejestracji pacjentów¹⁷ udostępniono informacje o zasadach i trybie składania skarg i wniosków u świadczeniodawcy, zasadach potwierdzania prawa do świadczeń (m.in. ubezpieczenia) oraz dokument określający prawa pacjenta;

4/ w głównym holu umieszczono informacje o adresie oraz numerach telefonów najbliższego miejsca, w którym są udzielane świadczenia nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej, numerach telefonów alarmowych obsługiwanych w ramach systemu powiadamiania ratunkowego oraz adresach i numerach bezpłatnej infolinii Biura Rzecznika Praw Pacjenta, a także: adresy i numery telefonów właściwej miejscowo komórki do spraw skarg i wniosków Narodowego Funduszu Zdrowia¹⁸; adresy i numery telefonu właściwej komórki wskazanej przez Prezesa NFZ, w której świadczeniobiorca uzyska informację o możliwości udzielenia świadczenia opieki zdrowotnej przez innych świadczeniodawców, którzy zawarli umowę z Funduszem, średnim czasie oczekiwania na dane świadczenie opieki zdrowotnej oraz o pierwszym wolnym terminie udzielenia świadczenia; informacje o możliwości i sposobie zapisania się na listę oczekujących na udzielenie świadczenia.

Według stanu na dzień przeprowadzana oględzin w Szpitalu funkcjonowało 15 oddziałów Szpitalnych, 17 poradni, oraz oddział dzienny rehabilitacji ogólnoustrojowej, gabinet fizjoterapii, pracownię endoskopii, mammografii, Zespół Ratownictwa Medycznego podstawowy i specjalistyczny, nocna i świąteczna opieka

¹⁶ Ogólne warunki umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, stanowiące załącznik do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 8 września 2015 r. w sprawie ogólnych warunków umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej. Dalej: OWU.

¹⁷ W ramach oględzin stwierdzono, że w Szpitalu rejestracja pacjentów oczekujących na świadczenia zdrowotne odbywała się na bieżąco. W każdej poradni, oddziale, pracowni i gabinecie wyznaczeni byli pracownicy Szpitala odpowiedzialni za prowadzenie list oczekujących oraz harmonogramów przyjęć.

¹⁸ Dalej: NFZ.

zdrowotna, gabinety medycyny szkolnej. Porównanie danych dotyczących jednostek/komórek organizacyjnych zawartych w księdze rejestrowej Szpitala i Regulaminie Organizacyjnym Szpitala (według stanu na dzień 3 października br.) ze stanem faktycznym ustalonym w wyniku oględzin wykazało rozbieżności, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1626-1634)

1.6. W okresie objętym kontrolą rejestracja pacjentów oczekujących na świadczenia zdrowotne w Szpitalu odbywała się na bieżąco. W każdej poradni, oddziale, pracowni i gabinecie wyznaczeni pracownicy Szpitala prowadzili listy pacjentów oczekujących oraz harmonogramy przyjęć (łącznie 57 pracowników). Rejestracja odbywała się osobiście w rejestracji, telefonicznie bezpośrednio w danej poradni lub rejestracji telefonicznej ogólnej (tzw. call center). Na stronie internetowej Szpitala znajdował się: wykaz oddziałów, poradni, gabinetów i pracowni, z numerami telefonów oraz w przypadku świadczeń udzielanych ambulatoryjnie harmonogramy przyjęć oraz numery telefonów do rejestracji ogólnej¹⁹. W myśl art. 19a ustawy o świadczeniach²⁰, świadczenia specjalistyczne w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej oraz stacjonarne udzielane były każdego dnia zgodnie z obowiązującym harmonogramem. W okresie objętym kontrolą Szpital okresowo funkcjonował jako Szpital jednoimienny, wobec powyższego zastosowanie miały przepisy wynikające z art. 7ab ustawy o zwalczaniu COVID-19²¹, które zawieszały wykonywanie przez podmiot leczniczy m.in. obowiązków przekazywania do Narodowego Funduszu Zdrowia informacji dotyczących list oczekujących.

Na stronie internetowej Szpitala, w zakładce *Dla pacjentów* znajdowała się informacja pn. *Kolejki oczekujących*, gdzie zamieszczono informację o treści: *Na stronie Narodowego Funduszu Zdrowia pod adresem <http://kolejki.nfz.gov.pl/> można sprawdzić jaki jest czas oczekiwania na świadczenie w poszczególnych poradniach czy oddziałach szpitalnych naszego zakładu. Dane są aktualizowane co tydzień*²².

Liczba osób oczekujących na świadczenia zdrowotne, na koniec roku 2020, 2021 oraz pierwsze półrocze 2022, a także czas oczekiwania, z wyszczególnieniem komórki organizacyjnej udzielającej świadczeń, rodzaju świadczenia, z podziałem na przypadki pilne i przypadki stabilne przedstawiała się następująco:

a/ świadczenia udzielane ambulatoryjnie:

- najdłuższy czas oczekiwania na udzielnie świadczeń dla przypadków stabilnych w rodzaju świadczeń ambulatoryjnych odnotowany został w poradni endokrynologicznej i wynosił: 449 dni w 2019 r., 511 dni w 2020 r., 464 dni w 2021 r. i 410 w 2022 r. (stan na 30 czerwca). Zwiększeniu uległ czas oczekiwania dla przypadków stabilnych w poradniach m.in.: neurologicznej z 37 dni w 2019 r. do 102 dni w 2022 r. (stan na 30 czerwca), poradni chorób sutka z 34 w 2019 r. do 62 dni w 2022 r. (stan na 30 czerwca), a zmniejszeniu uległ czas oczekiwania dla przypadków stabilnych w poradniach, m.in.: okulistycznej z 382 dni w 2019 r. na 67 dni w 2022 (stan na 30 czerwca), urologicznej z 310 dni w 2019 r. na 69 dni w 2022 r. (stan na 30 czerwca) i laryngologicznej ze 132 dni w 2019 r. na 56 dni w 2022 r. (stan na 30 czerwca). Najdłuższy czas oczekiwania na udzielnie świadczeń dla przypadków pilnych w rodzaju świadczeń ambulatoryjnych odnotowany został m.in. w poradni endokrynologicznej i wynosił: 96 dni w 2019 r. i 2020 r., 74 dni w 2020 r., 57 dni w 2022 r. (stan na 30 czerwca) i Gabinetcie Fizjoterapii Ambulatoryjnej - 17 dni w 2020 r., 63 dni w 2021 r. i 64 dni w 2022 r. (stan na 30 czerwca);

¹⁹ Poradnie – Szpital Kędzierzyn-Koźle (e-szpital.eu).

²⁰ Zmiana wprowadzona została art. 4 pkt 2 ustawy z dnia 6 grudnia 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z e -skierowaniem oraz listami oczekujących na udzielnie świadczeń opieki zdrowotnej (Dz. U. poz. 2429).

²¹ Przepis wszedł w życie Z dniem 29 listopada 2020 r.

²² Dla Pacjentów – Szpital Kędzierzyn-Koźle (e-szpital.eu).

- największa liczba osób oczekujących na świadczenia dla przypadków stabilnych była m.in.: w poradni endokrynologicznej (odpowiednio: 466, 398, 394, 413), poradni urologicznej (odpowiednio: 277, 171, 216, 330), Gabinetcie Fizjoterapii Ambulatoryjnej (odpowiednio: 123, 87, 150, 160), a dla przypadków pilnych w poradni urazowo-ortopedycznej²³ (odpowiednio: 9, 31, 63, 84 osób).

b/ świadczenia udzielane stacjonarnie:

- najdłuższy czas oczekiwania na udzielanie świadczeń dla przypadków stabilnych w rodzaju świadczeń stacjonarnych odnotowany został w oddziale urazowo-ortopedycznym w zakresie endoprotezoplastyki stawu kolanowego i wynosił: 621 dni w 2019 r., 939 dni w 2020 r., 1198 dni w 2021 r. i 1304 dni w 2022 r. (do 30 czerwca), a dla przypadków pilnych odpowiednio: 382, 734, 723, 367.

W Szpitalu w okresie objętym kontrolą funkcjonował powołany przez Dyrektora Zespół oceny przyjęć pacjentów oczekujących na świadczenie zdrowotne²⁴. Nadzór nad zadaniami realizowanymi przez ww. Zespół powierzono Naczelnej Pielęgniarsce Szpitala.

(akta kontroli str. 416-421, 422-423, 424-427, 1618-1634)

Dyrektor Szpitala w odniesieniu do wydłużenia czasu oczekiwania pacjentów wyjaśnił, że: *w czasie, kiedy Szpital SP ZOZ był Szpitalem Jednoimiennym zapisy do świadczeń zdrowotnych nie były prowadzone z uwagi na zawieszenie działalności statutowej, z wyjątkiem oddziałów Geriatrii i Pulmonologii, gdzie rejestracja oczekujących pacjentów prowadzona była na bieżąco. Rejestracje na świadczenia zdrowotne w Poradniach prowadzone były na bieżąco bez żadnych zmian w stosunku do okresu przed-epidemiologicznego (wyjątek stanowiła Poradnia do pracy w oddziale covidowym).(...) Czas oczekiwania na świadczenia, z powodów jak wyżej, został wydłużony w stosunku do Oddziałów szpitalnych w Koźlu i oddziału Dermatologii (zawieszono pracę oddziału z powodu absencji chorobowej 2 z 3 lekarzy oraz poradni Gastrologicznej).*

(akta kontroli str. 1007, 1341)

1.5. Badanie zgodności zatrudnienia z warunkami szczegółowymi realizacji świadczeń gwarantowanych z zakresu leczenia szpitalnego, minimalnymi normami zatrudnienia pielęgniarek ustalonymi przez kierownika podmiotu leczniczego oraz harmonogramami pracy stanowiącymi załącznik do umowy zawartej z Opolskim Oddziałem Wojewódzkim NFZ²⁵ przeprowadzono na podstawie danych dotyczących dwóch oddziałów szpitalnych: Oddziału Wewnętrznego i Oddziału Położniczo-Ginekologicznym, w których udzielane były całodobowe świadczenia szpitalne w miesiącach: luty 2020 r., lipiec 2021 r. i maj 2022 r. Na podstawie danych dotyczących liczby, formy zatrudnienia i kwalifikacji zawodowych osób udzielających świadczeń w ww. badanych oddziałach i miesiącach stwierdzono, że zatrudnienie było zgodne z warunkami szczegółowymi realizacji świadczeń gwarantowanych z zakresu leczenia szpitalnego, minimalnymi normami zatrudnienia pielęgniarek ustalonymi przez kierownika podmiotu leczniczego oraz harmonogramami pracy stanowiącymi załącznik do umowy zawartej z NFZ.

Nie stwierdzono, aby w objętych badaniem oddziałach i wybranych do kontroli miesiącach wystąpiły braki kadrowe.

(akta kontroli str. 605-786, 787-908)

²³ Ul. Harcerska 11.

²⁴ Zarządzenie Nr 9/19 z 11 kwietnia 2019 r. w sprawie powołania komisji, zespołów i komitetów działających w SP ZOZ Kędzierzyn-Koźle, oraz Zarządzenie nr 26/2021 z dnia 28 grudnia 2021 r. w sprawie powołania komisji, zespołów i komitetów działających w SP ZOZ Kędzierzyn-Koźle.

²⁵ Dalej: NFZ.

W okresie objętym kontrolą, w związku z ogłoszeniem stanu zagrożenia epidemicznego, wprowadzone zostały przez Ministra Zdrowia²⁶ dodatkowe regulacje w odniesieniu do wymaganego personelu. W rozporządzeniu MZ z 19 października 2020 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu leczenia szpitalnego²⁷, dodano §10 a wprowadzający od 20 października 2020 r. do 31 grudnia 2020 r. zwolnienie dla podmiotu udzielającego świadczeń w trybie hospitalizacji, wymagań określonych w załączniku nr 3, w części dotyczącej warunków realizacji świadczeń odnoszących się do wymaganego personelu lekarskiego i pielęgniarskiego pod warunkiem zapewnienia przez kierownika podmiotu leczniczego ciągłości procesu leczniczego i bezpieczeństwa zdrowotnego świadczeniobiorców. Kolejne rozporządzenie MZ w ww. zakresie²⁸ wydane zostało 7 kwietnia 2021 r. i dotyczyło wydłużenia okresu zwolnienia do 30 września 2021 r. Naczelna Rada Pielęgniarska 21 marca 2022 r. w zakresie norm zatrudnienia pielęgniarek i położnych przekazała informację, że od 1 stycznia 2022 r. ponownie obowiązują normy zatrudnienia personelu pielęgniarskiego i położniczego oraz lekarskiego określone w załączniku nr 3 do rozporządzenia MZ z 22 listopada 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu leczenia szpitalnego²⁹.

(akta kontroli str. 602-604)

1.8. Badaniem objęto dokumentację 10 sztuk aparatury medycznej o najwyższej wartości stanowiących wyposażenie ww. dwóch oddziałów, tj.: Oddziału Wewnętrzny³⁰ i Oddziału Położniczo-Ginekologicznego³¹ (po pięć sztuk aparatury z każdego oddziału). Stwierdzono, że Szpital dysponował dokumentacją wykonanych przeglądów/instalacji, zawierającą daty wykonania tych czynności, nazwisko osoby lub nazwę podmiotu (firmy), którzy dokonali ww. przeglądu, ich opis, wyniki i uwagi, do czego zobowiązywał art. 90 ust. 6 ustawy z dnia 20 maja 2010 r. o wyrobach medycznych³². Sprzęt i aparatura medyczna objęta badaniem poddawana była okresowym badaniom i kontroli (tzw. przeglądom technicznym), zgodnie z zaleceniami producentów i/lub serwisu autoryzowanego. Analiza dokumentacji ww. wybranego do badania sprzętu medycznego nie wykazała przypadków wystąpienia opóźnień lub zaniechania dokonywania przeglądów technicznych ww. sprzętu. Ustalono, że w dokumentacji technicznej ww. badanego sprzętu, tj. w tzw. paszporcie sprzętu, serwisant/osoba dokonująca przeglądu technicznego wyznaczała termin następnego przeglądu.

(akta kontroli str. 463-481, 482-507)

1.9. W okresie objętym kontrolą Szpital udzielił 177 zamówień na udzielanie świadczeń zdrowotnych podmiotom prowadzącym działalność leczniczą oraz osobom legitymującym się fachowymi kwalifikacjami do udzielania świadczeń zdrowotnych o łącznej wartości 19 186,04 tys. zł³³ w tym 135 zamówień, których wykonawców

²⁶ Dalej: MZ.

²⁷ Dz. U. poz. 1840.

²⁸ Dz. U. poz. 638.

²⁹ Dz. U. z 2021 r. poz. 290, ze zm.

³⁰ 1/ Kardiomonitor nr inwentarzewy 002887 (data przyjęcia 3 kwietnia 2020 r.) – wartość netto 15 810,43 zł, wartość brutto 37945 zł; 2/ defibrylator nr inwentarzewy 002912 (data przyjęcia 7 maja 2020 r.) – wartość netto 12 521,25 zł, wartość brutto 28 620 zł; 3/ system centralnego monitoringu nr inwentarzewy 002946 (data przyjęcia 21 maja 2020 r.) – wartość netto 10 269,45 zł, wartość brutto 23 473,20 zł; 4/ kardiomonitor nr inwentarzewy (data przyjęcia 30 czerwca 2022r.) – wartość netto 19 372,50 zł, wartość brutto 22 140 zł; 5/ kardiomonitor nr inwentarzewy 002940 (data przyjęcia 21 maja 2020 r.) – wartość netto 7 921,99 zł, wartość brutto 18 107,46 zł.

³¹ 1/ aparat USG nr inwentarzewy 003484 (data przyjęcia 29 września 2021 r.) – wartość netto 199 645,87 zł, wartość brutto 259 000 zł; 2/ kardiokograf nr inwentarzewy 003484 (data przyjęcia 8 lipca 2020 r.) – wartość netto 32 343,75 zł, wartość brutto 67 500 zł; 3/ zestaw do intensywnego nadzoru poporodowego nr inwentarzewy 003564 (data przyjęcia 23 lutego 2022 r.) – wartość netto 27 117,72 zł, wartość brutto 30 991,68 zł; 4/ kardiokograf nr inwentarzewy 003565 (data przyjęcia 15 lutego 2022 r.) – wartość netto 19 372,50 zł, wartość brutto 22 140 zł; 5/ pluczka dezynfektor nr inwentarzewy 002961 (data przyjęcia 9 czerwca 2020 r.) – wartość netto 15 484,78 zł, wartość brutto 33 785,10 zł.

³² Dz. U. z 2021 r. poz. 1565.

wyłoniono w trybie konkursu ofert na łączną kwotę 16 239,39 tys. zł³⁴ i 42 zamówienia, których udzielono bez przeprowadzenia takiego konkursu na łączną kwotę 2 946,65 tys. zł³⁵ (wartość sześciu udzielonych zamówień przekroczyła wyrażoną w PLN wartość 30 tys. euro).

(akta kontroli str. 1517-1530, 1533-1535)

W okresie objętym kontrolą, w Szpitalu obowiązywały wewnętrzne procedury dotyczące udzielenia zamówień na świadczenia zdrowotne w trybie konkursu ofert określone w Zarządzeniu Dyrektora nr 2/2019 z 7 stycznia 2019 r. w sprawie Regulaminu przeprowadzania konkursu ofert na udzielanie świadczeń zdrowotnych, stanowiącego załącznik nr 2 do niniejszego Zarządzenia. W punkcie 5 lit. b) ww. Regulaminu określono, że w przypadku umów, których wartość nie przekracza wyrażonej w złotych równowartości kwoty 30 tys. euro Dyrektor Szpitala podejmuje decyzję o zasadności przeprowadzenia konkursu na świadczenie usług zdrowotnych.

(akta kontroli str. 508-515)

Szczegółowym badaniem objęto trzy celowo dobrane postępowania konkursowe zakończone zawarciem umów wraz z umowami oraz sześć umów zawartych - w okresie objętym kontrolą - bez przeprowadzonego postępowania konkursowego, tj. łącznie dziewięć umów. Analiza ww. umów wykazała, że:

a/ umowy zawarte z wykonawcami wyłonionymi w trybie konkursu ofert³⁶ na udzielanie świadczeń zdrowotnych zawarto na warunkach opisanych w treści ogłoszenia o konkursie, a postanowienia umów odpowiadały wymaganiom określonym w art. 27 udl. Wszystkie badane umowy zawarte zostały w formie pisemnej i zawierały postanowienia określone w art. 27 ust. 4 udl, tj.: określenie zakresu świadczeń zdrowotnych; określenie sposobu organizacji udzielania świadczeń zdrowotnych, w tym miejsca, dni i godzin udzielania świadczeń zdrowotnych; minimalną liczbę osób udzielających określonych świadczeń zdrowotnych; przyjęcie przez przyjmującego zamówienie obowiązku poddania się kontroli przeprowadzanej przez udzielającego zamówienia; określenie rodzajów i sposobu kalkulacji należności, jaką udzielający zamówienia przekazuje przyjmującemu zamówienie z tytułu realizacji zamówienia; ustalenie zasad rozliczeń oraz zasad i terminów przekazywania należności; ustalenie trybu przekazywania udzielającemu zamówienia informacji o realizacji przyjętego zamówienia; postanowienia dotyczące szczegółowych okoliczności uzasadniających rozwiązanie umowy za wypowiedzeniem oraz okres wypowiedzenia; zobowiązanie przyjmującego zamówienie do prowadzenia określonej sprawozdawczości statystycznej. W umowach nie określano maksymalnej ich wartości, ponieważ wysokość wypłaty wynagrodzenia wynikała z faktycznie wykonanych świadczeń zdrowotnych. Analiza ww. trzech umów zawartych w trybie konkursów wykazała, że Szpital nie dokonywał

³⁰ 19 186 040,55 zł.

³¹ 16 239 389,3 zł.

³² 2 946 651,20 zł.

³⁶ 1/ Umowa 61/IV/22/22/AO z 29 kwietnia 2022 r. zawarta z Indywidualną Praktyką Lekarską na udzielanie świadczeń zdrowotnych w zakresie: kierowania Blokiem Operacyjnym, udzielenie świadczeń zdrowotnych w Oddziale Anestezjologii i Intensywnej Terapii w zakresie wykonywania obowiązków lekarza anestezjologa na Bloku Operacyjnym w ramach podstawowej ordynacji w wymiarze 1 etatu przeliczeniowego w lokalizacji przy Roosevelta 2 w Kędzierzynie-Koźlu, a także pełnienia dyżurów w miejscu udzielania świadczeń zdrowotnych zgodnie z ustalonym harmonogramem; 2/ Umowa nr 145/XII/21/AS z 17 grudnia 2021 r. zawarta z Prywatnym Gabinetem Lekarskim Ortopedii i Traumatologii na udzielanie świadczeń zdrowotnych w zakresie kierowania Oddziałem Urazowo-Ortopedycznym, a także udzielanie świadczeń zdrowotnych w ramach podstawowej ordynacji w Oddziale Urazowo-Ortopedycznym w wymiarze 1 etatu przeliczeniowego w lokalizacji przy ul. Roosevelta 2 w Kędzierzynie-Koźlu zgodnie z ustalonym harmonogramem. 3/ Umowa o świadczenie usług zdrowotnych 64/IV/22/AO zawarta 29 kwietnia 2022 r. w zakresie zastępowania Kierownika Oddziału Neonatologicznego z Pododdziałem Patologii Noworodka, a także udzielania świadczeń zdrowotnych w ramach podstawowej ordynacji w Oddziale Neonatologicznym z Pododdziałem Patologii Noworodka w wymiarze 0,8 etatu przeliczeniowego przy Roosevelta 2 w Kędzierzynie-Koźlu.

zmian warunków umów w okresie ich obowiązywania, w stosunku do postanowień, które wynikały ze złożonych ofert. Nie wystąpiły też przypadki, o których mowa w art. 27 ust. 5 udl, skutkujące nieważnością zmodyfikowanych postanowień umowy, jako niekorzystnych dla udzielającego zamówienia. Przeprowadzenie ww. trzech konkursów poprzedzono szacowaniem wartości przedmiotu zamówienia, dokonanym nie wcześniej niż trzy miesiące przed ich ogłoszeniem (zgodnie z art. 26a udl). W każdym z badanych postępowań z czynności szacowania wartości zamówienia sporządzano odrębny dokument, zawierający stosowne wyliczenie, potwierdzone dokumentami źródłowymi. Dokumenty te zatwierdzane były przez Zastępcę Dyrektora ds. Administracyjno-Ekonomicznych Szpitala i Dyrektora Szpitala. W ww. dokumentach wskazywano zakres świadczenia usług zdrowotnych, wyliczenie przewidywanej ceny jednostkowej za godzinę pracy na dyżurze zwykłym, świątecznym i tzw. podstawowej ordynacji, średnią liczbę godzin, liczbę miesięcy oraz szacowaną wartość zamówienia.

W dokumentacji trzech objętych badaniem konkursach ofert na udzielanie ww. trzech zamówień³⁷ (konkurs z: 8 marca 2022 r., 8 kwietnia 2022 r. i 18 października 2021 r.) do opisu przedmiotu zamówienia w jednym przypadku³⁸ nie zastosowano nazw i kodów określonych we Wspólnym Słowniku Zamówień³⁹, co zostało opisane w sekcji *Stwierdzone Nieprawidłowości*.

W przypadku ww. postępowań i udzielonych w związku z ich przeprowadzeniem zamówień, porównania ofert dokonano wyłącznie z uwzględnieniem kryterium ceny, co stanowiło naruszenie art. 148 ust. 1 ustawy o świadczeniach w zw. z art. 26 ust. 4 udl, co zostało opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 508-515, 516-558, 1380-1442, 1517-1530)

b/ zawarcie sześciu umów⁴⁰ nie zostało poprzedzone szacowaniem wartości przedmiotu zamówienia na zasadach określonych w art. 26a udl, w konsekwencji także przeprowadzeniem postępowania konkursowego⁴¹, mimo że wartość każdego

³⁷ W ramach których zawarto umowy: 1/ Umowa 61/IV/22/22/AO z 29 kwietnia 2022 r. zawarta z Indywidualna Praktyką Lekarską na udzielanie świadczeń zdrowotnych w zakresie: kierowania Blokiem Operacyjnym, udzielenie świadczeń zdrowotnych w Oddziale Anestezjologii i Intensywnej Terapii w zakresie wykonywania obowiązków lekarza anestezjologa na Bloku Operacyjnym w ramach podstawowej ordynacji w wymiarze 1 etatu przeliczeniowego w lokalizacji przy Roosevelta 2 w Kędzierzynie-Koźlu, a także pełnienie dyżurów w miejscu udzielania świadczeń zdrowotnych zgodnie z ustalonym harmonogramem; 2/ Umowa nr 145/XII/21/AS z 17 grudnia 2021 r. zawarta z Prywatnym Gabinetem Lekarskim Ortopedii i Traumatologii na udzielanie świadczeń zdrowotnych w zakresie kierowania Oddziałem Urazowo-Ortopedycznym, a także udzielanie świadczeń zdrowotnych w ramach podstawowej ordynacji w Oddziale Urazowo-Ortopedycznym w wymiarze 1 etatu przeliczeniowego w lokalizacji przy ul. Roosevelta 2 w Kędzierzynie-Koźlu zgodnie z ustalonym harmonogramem; 3/ Umowa o świadczenie usług zdrowotnych 64/IV/22/AO zawarta 29 kwietnia 2022 r. w zakresie zastępowania Kierownika Oddziału Neonatologicznego z Pododdziałem Patologii Noworodka, a także udzielanie świadczeń zdrowotnych w ramach podstawowej ordynacji w Oddziale Neonatologicznym z Pododdziałem Patologii Noworodka w wymiarze 0,8 etatu przeliczeniowego przy Roosevelta 2 w Kędzierzynie-Koźlu.

³⁸ Konkurs z 8 kwietnia 2022 r.

³⁹ Określonym w rozporządzeniu nr 2195/2002 z dnia 5 listopada 2002 r. w sprawie Wspólnego Słownika Zamówień (CPV), Dz. Urz. WE L 340 z 16.12.2002, str. 1, ze zm.

⁴⁰ Umowy wybrane do badania w sposób celowy, na podstawie wykazu umów zleceń na udzielanie świadczeń zdrowotnych w okresie objętym kontrolą.

⁴¹ 1/ Umowa AP/49/2019 z 5 maja 2019 r. zawarta z Praktyką Lekarską na świadczenie usług zdrowotnych w zakresie Podstawowej Opieki Zdrowotnej w ramach Nocnej i Świątecznej Opieki Zdrowotnej, 2/ Umowa AP/09/2022 z 20 stycznia 2022 r. zawarta z Gabinetem Lekarskim w zakresie zastępowania Kierownika Szpitalnego Oddziału Ratunkowego, a także udzielania świadczeń zdrowotnych w ramach podstawowej ordynacji w Szpitalnym Oddziale Ratunkowym w wymiarze 0,4 etatu przeliczeniowego w lokalizacji przy ul. Roosevelta 2 w Kędzierzynie-Koźlu i pełnienia dyżurów w Szpitalnym Oddziale Ratunkowym w lokalizacji przy ul. Roosevelta 2 w Kędzierzynie-Koźlu, 3/ Umowa nr AP/38/2019 z 2 kwietnia 2019 r. na udzielanie świadczeń zdrowotnych w Nocnej i Świątecznej Opiece Zdrowotnej, 4/ Umowa nr AP/23/2020 z 13 kwietnia 2020 r. na udzielanie świadczeń zdrowotnych w Nocnej i Świątecznej Opiece Zdrowotnej, 5/ Umowa nr AP/91/2020 z 6 grudnia 2020 r. na udzielanie świadczeń zdrowotnych w Nocnej i Świątecznej Opiece Zdrowotnej i 6/ Umowa nr AP/28/2020 z 15 maja 2020 r. na wykonywanie badań ultrasonograficznych z opisem.

z ww. zamówień przekraczała wyrażoną w PLN równowartość kwoty 30 tys. euro, co zostało opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 559, 560-573, 589-601, 1517-1530, 1533-1535)

Przyjmujący zamówienie na udzielenie świadczeń zdrowotnych, zgodnie z treścią art. 27 ust. 4 pkt 4 udl, zostali zobowiązani do poddania się kontroli przeprowadzanej przez Szpital (m. in.: co do sposobu udzielania świadczeń zdrowotnych i ich jakości, zlecenia badań diagnostycznych, dokonywania rozliczeń ustalających koszty udzielanych świadczeń i należności, prowadzenia dokumentacji medycznej i sprawozdawczości statystycznej).

W zakresie sprawowania nadzoru przez Szpital nad wykonaniem ww. sześciu umów o udzielanie świadczeń zdrowotnych Dyrektor wyjaśnił, że nadzór nad wykonywaniem umów o udzielanie świadczeń zdrowotnych wykonuje Z-ca Dyrektora ds. Medycznych oraz bezpośrednio Kierownik oddziału, w którym udzielane są świadczenia.

(akta kontroli str. 508-515, 559-601, 1007, 1341, 1517-1530, 1533-1535)

1.10 Zgodnie z uregulowaniami przyjętymi w § 30 Regulaminu Organizacyjnego, Szpital pobierał opłaty od pacjentów w związku z udzielaniem świadczeń zdrowotnych nieobjętych umową z NFZ. Wysokość opłat za udzielane świadczenia zdrowotne inne niż finansowane ze środków publicznych, które mogły być udzielane za częściową lub całkowitą odpłatnością zostały wskazane w cenniku, stanowiącym załącznik do Regulaminu Organizacyjnego. Jednocześnie ustalono, że udzielanie świadczeń zdrowotnych odpłatnych pozostawało bez wpływu na kolejność pozycji na liście oczekujących na udzielenie świadczenia finansowanego ze świadczeń publicznych. W okresie objętym kontrola nie dochodziło do komercyjnego udzielania świadczeń zdrowotnych, na które szpital miał zawartą umowę z NFZ.

(akta kontroli str. 282-395, 1231-1324)

1.11. W Szpitalu w latach 2020-2022 (I półrocze) podmioty zewnętrzne przeprowadziły 18 kontroli, z których sporządzone zostały protokoły kontroli (cztery kontrole przeprowadzone przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Opolu, pięć kontroli przeprowadzonych przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Kędzierzynie-Koźlu, cztery kontrole przeprowadzone przez NFZ, dwie kontrole przeprowadzone przez Wojewodę Opolskiego i po jednej kontroli przeprowadzonej przez Izbę Administracji Skarbowej w Opolu i Opolskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska). Realizację wydanych zaleceń zbadano na podstawie protokołów kontroli i wystąpień wydanych przez dwa podmioty zewnętrzne:

- Konsultanta Wojewódzkiego w dziedzinie otolaryngologii z ramienia Wojewody Opolskiego; kontrolę przeprowadzono 6 lutego 2020 r. w zakresie realizacji kształcenia i doskonalenia zawodowego lekarzy, dostępności do świadczeń zdrowotnych i wyposażenia podmiotu udzielającego świadczeń zdrowotnych w aparaturę i sprzęt medyczny oraz efektywnego ich wykorzystania w realizacji zadań dydaktycznych. Z ww. kontroli 20 kwietnia 2020 r. sporządzone zostało wystąpienie pokontrolne zawierające zalecenie wprowadzenia do systemu elektronicznego prowadzenia dokumentacji medycznej możliwości cyfrowego podpisywania karty informacyjnej leczenia szpitalnego. Zobowiązano Szpital do udzielenia odpowiedzi o sposobie wykonania zalecenia w terminie 30 dni od dnia otrzymania dokumentu (tj. 30 dni od 23 kwietnia 2020 r., w którym dokument wpłynął do Szpitala). Szpital nie udzielił odpowiedzi, co zostało opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*;

- Państwową Inspekcję Pracy, która w wystąpieniu pokontrolnym z 28 stycznia 2022 r. poleciła Szpitalowi: występowanie do organizacji związkowych z zapytaniem czy pracownik, któremu pracodawca chce zmienić indywidualne warunki pracy i płacy jest ich członkiem, rzetelne prowadzenie ewidencji czasu pracy w zakresie wskazywania tytułu udzielenia dnia wolnego od pracy, udzielanie pracownikom, co najmniej raz na

cztery tygodnie, wolnej niedzieli od pracy, zapewnienie świadczenia przez pracowników pracy zgodnie z zaplanowanym rozkładem czasu pracy.

Szpital 21 lutego 2022 r. (tj. z dochowaniem terminu 30 dni) udzielił odpowiedzi Państwowej Inspekcji Pracy, w której poinformował o sposobie realizacji zaleceń pokontrolnych.

(akta kontroli str. 396-414, 415)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. SP ZOZ nie dokonał zgłoszenia zmiany danych ujawnionych w rejestrze podmiotów wykonujących działalność leczniczą w odniesieniu do Poradni Sportowej, wpisanej do księgi rejestrowej Szpitala z dniem 15 lipca 2019 r., która faktycznie nie funkcjonowała i do dnia zakończenia kontroli nie została utworzona.

Powyższe stanowiło naruszenie art. 107 ust. 1 udl, zgodnie z którym podmiot wykonujący działalność leczniczą do zgłaszania organowi prowadzącemu rejestr wszelkie zmiany danych objętych rejestrem w terminie 14 dni od dnia ich powstania.

(akta kontroli str. 1340)

Dyrektor Szpitala wyjaśnił, że *Poradnia Medycyny Sportowej widniejąca w Rejestrze Podmiotów Wykonujących Działalność Leczniczą nie została wykreślona z ww. rejestru z uwagi na próby podjęcia współpracy z lekarzem we wskazanej dziedzinie medycyny. SP ZOZ (...) czynił starania, aby Poradnia Medycyny Sportowej została uruchomiona i świadczenia zdrowotne były dostępne dla lokalnej społeczności. Ze względu, na to, że nie pozyskano lekarza w określonym czasie, Poradnia została usunięta z Regulaminu Organizacyjnego, natomiast nie została wykreślona z Rejestru PWDL celem dostosowania pozostałych dokumentów w momencie pozyskania lekarza (...).*

(akta kontroli str. 1329)

2. W kontrolowanej jednostce udzielano zamówień i zawierano umowy na udzielanie świadczeń zdrowotnych (na podstawie umów zlecenia⁴²) o wartości przekraczającej 30 000 euro bez rzetelnego ustalenia szacunkowego całkowitego wynagrodzenia przyjmujących zamówienie, a w konsekwencji bez przeprowadzeniem konkursu ofert, tj. z naruszeniem wymagań wynikających z art. 26 i 26a udl.

Powyższe skutkowało zawarciem sześciu umów o łącznej wartości 1 281,31 tys. zł⁴³ (według stanu na 30 sierpnia 2022 r.), których wartość każdorazowo przekraczała kwotę określoną w art. 26 ust. 4a udl⁴⁴, z pominięciem wynikającego z art. 26 ust. 3 udl wymogu przeprowadzenia konkursu ofert.

Powyższe dotyczyło umów: 1/ z 5 maja 2019 r. oznaczonej numerem AP/49/2019, na podstawie której Szpital udzielił zamówienia na świadczenia zdrowotne na kwotę 184 686 zł, 2/ z 20 stycznia 2022 r. oznaczonej numerem AP/09/2022 na kwotę 253 860 zł., 3/ z 2 kwietnia 2019 r. oznaczonej numerem AP/38/2019 na kwotę 206 810 zł, 4/ z 13 kwietnia 2020 r. oznaczonej numerem AP/23/2020 na kwotę

⁴² 1/ Umowa AP/49/2019 z 05.05.2019 r. zawarta z Praktyką Lekarską na świadczenie usług zdrowotnych w zakresie Podstawowej Opieki Zdrowotnej w ramach Nocnej i Świątecznej Opieki Zdrowotnej, 2/ Umowa AP/09/2022 z 20.01.2022 r. zawarta z Gabinetem Lekarskim w zakresie zastępowania Kierownika Szpitalnego Oddziału Ratunkowego, - udzielania świadczeń zdrowotnych w ramach podstawowej ordynacji w Szpitalnym Oddziale Ratunkowym w wymiarze 0,4 etatu przeliczeniowego w lokalizacji przy ul. Roosevelta 2 w Kędzierzynie-Koźlu i pełnienia dyżurów w Szpitalnym Oddziale Ratunkowym w lokalizacji przy ul. Roosevelta 2 w Kędzierzynie-Koźlu, 3/ Umowa nr AP/38/2019 z 02.04.2019 r. na udzielanie świadczeń zdrowotnych w Nocnej i Świątecznej Opiece Zdrowotnej, 4/ Umowa nr AP/23/2020 z 13.04.2020 r. na udzielanie świadczeń zdrowotnych w Nocnej i Świątecznej Opiece Zdrowotnej, 5/ Umowa nr AP/91/2020 z 06.12.2020 r. na udzielanie świadczeń zdrowotnych w Nocnej i Świątecznej Opiece Zdrowotnej i 6/ Umowa nr AP/28/2020 z 15.05.2020 r. na wykonywanie badań ultrasonograficznych z opisem.

⁴³ 1 281 306 zł.

⁴⁴ Tj. wyrażoną w PLN równowartość kwoty 30 000 euro liczonej według średniego kursu złotego w stosunku do euro, ustalonego zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 11 września 2019 r. - Prawo zamówień publicznych.

161 930 zł, 5/ z 15 maja 2020 r. oznaczonej numerem AP/28/2020 na kwotę 262 350 zł, 6/ z 6 grudnia 2020 r. oznaczonej numerem AP/91/2020 na kwotę 211 670 zł. Przedmiotem ww. zamówień było udzielanie świadczeń zdrowotnych a przyjmującymi zamówienia były osoby, które m.in. w dniu rozpoczęcia wykonywania umów, wykonywały swój zawód w ramach działalności leczniczej po wpisaniu do rejestru podmiotów wykonujących działalność leczniczą, tj. spełnione zostały przesłanki do udzielenia w określonym zakresie świadczeń zdrowotnych, wymienione w art. 26 ust. 1 udl.

(akta kontroli str. 560-573, 589-601, 1458-1516, 1517-1530, 1533-1535, 1637)

Dyrektor wyjaśnił, że *Umowa nr AP/49/2019 z dnia 05.05.2019 r. została zawarta z lekarzem na udzielanie świadczeń zdrowotnych w zakresie Podstawowej Opieki Zdrowotnej w ramach Nocnej i Świątecznej Opieki Zdrowotnej. Przedmiotową umowę zawarto na okres do dnia rozstrzygnięcia konkursu, który planowano przeprowadzić najpóźniej w terminie do 12 miesięcy od dnia jej zawarcia. (...) Lekarze deklarowali niewielką ilość dyżurów, dlatego też oszacowano, że wartość umowy na 12 miesięcy nie przekroczy 30 tys. euro (...) Jednakże w związku z ogłoszeniem stanu epidemii, przeprofilowaniem szpitala na jednoimienny szpital zakaźny z dniem 16.03.2020 r. oraz w związku ze zwolnieniem wynikającym z art. 7 c ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. poz. 374 z p. zm.) nie przeprowadziliśmy konkursu. (...) Zawarcie Umowy AP/09/2022 z dnia 20.01.2022 r. w trybie pozakonkursowym wynikało z pilnej konieczności zabezpieczenia ciągłości udzielania świadczeń zdrowotnych w SOR, w związku z rezygnacją z pełnienia funkcji zastępcy kierownika oddziału przez innego lekarza (względy zdrowotne). Pani doktor, jako jedyny lekarz wyraziła wolę zawarcia umowy w przedmiocie udzielania świadczeń zdrowotnych w SOR wraz z pełnieniem funkcji zastępcy kierownika oddziału. Warunkiem było zawarcie umowy na czas określony (okres „próby”). Nadmieniamy, że lekarz w tym czasie otrzymał propozycje pracy w innych podmiotach. Powyższa sytuacja skłoniła SPZOZ do zawarcia w trybie pilnym umowy na czas określony do 30.06.2022 r., a następnie przedłużenia jej do dnia rozstrzygnięcia konkursu. (...) Ponadto nadmieniamy, że pozyskanie lekarzy do udzielania świadczeń zdrowotnych w Nocnej i Świątecznej Opiece Zdrowotnej jest niezmiernie trudne z uwagi na deficyt kadry lekarskiej (...). Dlatego w każdym przypadku pozyskania lekarza do współpracy podejmujemy szybkie działania w zakresie zawarcia umowy poza konkursem (...). Jednocześnie podkreślić należy, że sami lekarze nie są zainteresowani zawieraniem umów w trybie konkursowym, ponieważ jest on sformalizowany i rozciągnięty w czasie. (...) Umowa na z lekarzem na wykonywanie badań ultrasonograficznych zawarta została w trybie pozakonkursowym z uwagi na pilną potrzebę zabezpieczenia tych badań w okresie przeprofilowania szpitala na jednoimienny szpital zakaźny (...). Zawarcie umów w trybie pozakonkursowym wynika niejednokrotnie z pilnej potrzeby zabezpieczenia ciągłości udzielania świadczeń zdrowotnych.*

Ponadto Dyrektor wyjaśnił, że *Postępowania konkursowe są sukcesywnie przeprowadzane. Konkurs na udzielanie świadczeń zdrowotnych w zakresie Podstawowej Opieki Zdrowotnej w ramach Nocnej i Świątecznej Opieki Zdrowotnej został ogłoszony w dniu 07.10.2022 r. [tj. w trakcie kontroli NIK]. W najbliższym czasie planujemy również ogłosić konkurs na udzielanie świadczeń zdrowotnych w SOR wraz z pełnieniem funkcji zastępcy kierownika oddziału. Do dnia kontroli NIK, tj. 30.08.2022 r. SPZOZ nie przeprowadzał konkursów dla wyżej wymienionych umów, ponieważ oszacowanie wartości zadań stanowiło trudność z uwagi na gwałtownie rosnący wskaźnik wzrostu cen i usług, co powodowało, że szacowanie wartości musiałyby być oparte na szybko dezaktualizujących się wskaźnikach, a składane oferty, w sposób znaczący, zwiększyłyby koszt danych zadań z uwagi na*

podwyższone przez inflację stawki lekarzy. SPZOZ wstrzymał się z ogłoszeniem konkursu do czasu ustabilizowania się sytuacji ekonomicznej i zdrowotnej w kraju, ponieważ dostępne wskaźniki skłaniały do wniosku, że wybrana w konkursie oferta byłaby wyższa, co najmniej o wskaźnik inflacji w stosunku do cen w zawartych w umowach, a tym samym prowadziłaby do zwiększenia wydatków założonych w planie finansowym. Mając na uwadze stabilizującą się sytuację ekonomiczną (niepodwyższanie stóp procentowych przez R.P.P) SPZOZ jest na etapie przygotowywania konkursów.

(akta kontroli str. 1006, 1327-1328, 1531-1532, 1636-1637)

W trakcie kontroli NIK ogłoszono 7 września 2022 r. konkurs na udzielenie świadczeń zdrowotnych w pracowniach Zakładu Radiologii i Diagnostyki Obrazowej oraz konkurs na udzielanie świadczeń zdrowotnych w Nocnej i Świątecznej Opiece Zdrowotnej, który ogłoszono 7 października 2022 r.

(akta kontroli str. 1443-1444)

3. W przypadku jednego z trzech objętych badaniem ogłoszeń o konkursie ofert na udzielanie świadczeń zdrowotnych ogłoszonego 8 kwietnia 2022 r. do opisu przedmiotu zamówienia (w Istotnych Warunkach Konkursu, ogłoszeniu) nie zastosowano nazw i kodów określonych we ze Wspólnym Słowniku Zamówień⁴⁵, pomimo takiego obowiązku wynikającego z art. 141 ust 4 ustawy o świadczeniach w związku z art. 26 ust. 4 udl.

(akta kontroli str. 508-515, 516-558, 1380-1442, 1517-1530)

Dyrektor wyjaśnił, że w konkursie ogłoszonym 8 kwietnia 2022 r. omyłkowo nie wprowadzono nazwy i kodu określonego we Wspólnym Słowniku Zamówień.

(akta kontroli str. 1531-1532, 1636-1640)

Zdaniem NIK wskazanie kodu CPV przy określaniu przedmiotu zamówienia ma na celu w szczególności ujednoczenie klasyfikacji przedmiotu zamówienia i wykluczenie wątpliwości i sporów związanych z jego charakterystyką. W związku z powyższym, Szpital powinien dochować wszelkich starań, aby na etapie ogłaszania konkursów ofert wskazywać kod CPV poprawnie identyfikujący przedmiot zamówienia.

4. W przypadku trzech objętych badaniem postępowań konkursowych⁴⁶ zastosowano cenę jako jedyne kryterium wyboru oferty, co stanowiło naruszenie art. 148 ust. 1 ustawy o świadczeniach w zw. z art. 26 ust. 4 udl. Zgodnie z tym przepisem, porównanie ofert w toku postępowania w sprawie zawarcia umowy o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej dokonuje się według kryteriów wyboru ofert: kompleksowości, dostępności ciągłości ceny udzielanych świadczeń opieki zdrowotnej.

(akta kontroli str. 508-515, 516-558, 1380-1442, 1517-1530)

45 Określonym w rozporządzeniu nr 2195/2002 z dnia 5 listopada 2002 r. w sprawie Wspólnego Słownika Zamówień (CPV), Dz. Urz. WE L 340 z 16.12.2002, str. 1, ze zm.

46 W ramach których zawarto umowy: 1/ Umowa 61/IV/22/22/AO z 29 kwietnia 2022 r. zawarta z Indywidualną Praktyką Lekarską na udzielanie świadczeń zdrowotnych w zakresie: kierowania Blokiem Operacyjnym, udzielenie świadczeń zdrowotnych w Oddziale Anestezjologii i Intensywnej Terapii w zakresie wykonywania obowiązków lekarza anestezjologa na Bloku Operacyjnym w ramach podstawowej ordynacji w wymiarze 1 etatu przeliczeniowego w lokalizacji przy Roosevelta 2 w Kędzierzynie-Koźlu, a także pełnienia dyżurów w miejscu udzielania świadczeń zdrowotnych zgodnie z ustalonym harmonogramem. 2/ Umowa nr 145/XII/21/AS z 17 grudnia 2021 r. zawarta z Prywatnym Gabinetem Lekarskim Ortopedii i Traumatologii na udzielanie świadczeń zdrowotnych w zakresie kierowania Oddziałem Urazowo-Ortopedycznym, a także udzielania świadczeń zdrowotnych w ramach podstawowej ordynacji w Oddziale Urazowo-Ortopedycznym w wymiarze 1 etatu przeliczeniowego w lokalizacji przy ul. Roosevelta 2 w Kędzierzynie-Koźlu zgodnie z ustalonym harmonogramem. 3/ Umowa o świadczenie usług zdrowotnych 64/IV/22/AO zawarta 29 kwietnia 2022 r. w zakresie zastępowania Kierownika Oddziału Neonatologicznego z Pododdziałem Patologii Noworodka, a także udzielania świadczeń zdrowotnych w ramach podstawowej ordynacji w Oddziale Neonatologicznym z Pododdziałem Patologii Noworodka w wymiarze 0,8 etatu przeliczeniowego przy Roosevelta 2 w Kędzierzynie-Koźlu.

Dyrektor wyjaśnił, że (...) porównania ofert dokonano wyłącznie z uwzględnieniem kryterium ceny, z uwagi na okoliczności, w których były przeprowadzane postępowania konkursowe. Postępowania przeprowadzono w okresie pandemii COVID, kiedy to nasz Szpital przechodził liczne zmiany organizacyjnej związane z funkcjonowaniem i koniecznością wykonania decyzji Wojewody Opolskiego. Biorąc pod uwagę konieczność zabezpieczenia niezbędnej obsady personelu lekarskiego, w konkursach ofert zastosowano cenę, jako jedyne kryterium oceny ofert. Nie mniej jednak wszystkie oferty spełniały wymagania NFZ (kwalifikacje lekarzy) zapewniały ciągłość udzielania świadczeń zdrowotnych oraz prawidłowe funkcjonowanie określonych komórek organizacyjnych (oddziałów szpitalnych) w tamtym czasie.

(akta kontroli str. 1531-1532, 1636-1638)

W ocenie NIK łączne zastosowanie pięciu kryteriów ustanowionych w art. 148 ust. 1 ustawy o świadczeniach powinno zapewnić właściwy poziom udzielania świadczeń opieki zdrowotnej. Stosowanie tylko jednego kryterium, w tym przypadku wyłącznie ceny, z wyłączeniem pozostałych kryteriów (jakości, kompleksowości, dostępności i ciągłości), może skutkować obniżeniem poziomu jakości i dostępności do świadczeń. Tym samym cena nie powinna być decydującym czynnikiem wyboru przez Szpital podmiotu prowadzącego działalność leczniczą w formach określonych w art. 5 ust. 2 udl.

5. Szpital nie udzielił odpowiedzi na zalecenie pokontrolne zawarte w wystąpieniu pokontrolnym Wojewody Opolskiego z 20 kwietnia 2020 r., po kontroli przeprowadzonej przez Konsultanta Wojewódzkiego w dziedzinie otolaryngologii⁴⁷, pomimo wymogu przekazania pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń w terminie 30 dni od dnia otrzymania ww. wystąpienia przez Szpital, co według NIK było działaniem nierzetelnym.

Realizacja zalecenia, dotyczącego wprowadzenia do systemu elektronicznego prowadzenia dokumentacji medycznej możliwości cyfrowego podpisywania karty informacyjnej leczenia szpitalnego nastąpiła 1 lipca 2021 r., tj. po 15 miesiącach od dnia otrzymania ww. wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli str. 412-414, 1008)

Dyrektor Szpitala wyjaśnił, że brak odpowiedzi na wystąpienie pokontrolne Konsultanta Wojewódzkiego w dziedzinie otolaryngologii, w którym stwierdził: „zalecam wprowadzić do systemu elektronicznego prowadzenia dokumentacji medycznej możliwości cyfrowego podpisywania karty informacyjnej leczenia szpitalnego” wynikał najprawdopodobniej z przeoczenia, gdyż nie była to w tamtym czasie czynność priorytetowa. W okresie tym byliśmy Szpitalem Jednoimiennym, co było dla nas ogromnym wyzwaniem i występowało wiele bardzo ważnych, nowych i nieprzewidywalnych działań. Dyrektor wyjaśnił również, że zadecydowano o wprowadzeniu w życie zalecenia pokontrolnego, wydano stosowne dyspozycje i możliwość cyfrowego podpisywania karty informacyjnej leczenia szpitalnego zostało wprowadzone od dnia 01.07.2021 r.

(akta kontroli str. 1008-1325-1326)

OCENA CZĄSTKOWA

W Regulaminie Organizacyjnym Szpitala zawarto elementy określone w art. 24 udl. dla podmiotu wykonującego działalność leczniczą, a wykazane w nim komórki organizacyjne były tożsame z wykazanymi w księdze rejestrowej SP ZOZ za wyjątkiem jednego wpisu. Dyrektor SP ZOZ w okresie objętym kontrolą zatrudniał kadrę zarządzającą na stanowiskach wskazanych w art. 49 ust. 1 udl z zachowaniem procedury konkursowej. W Szpitalu szacowano wartość przedmiotu zamówienia dla objętych badaniami zamówień na świadczenia zdrowotne, udzielonych w trybie

⁴⁷ Kontrole przeprowadzono 6 lutego 2020 r.

konkursu ofert, natomiast nie szacowano wartości zamówień dla umów zawieranych bez konkursu ofert. Stwierdzone bowiem przypadki udzielania podmiotom wykonującym działalność leczniczą zamówień, których wartość przekraczała wyrażoną w PLN równowartość 30 tys. euro bez przeprowadzenia konkursu ofert. W dokumentacji konkursowej dotyczącej objętych badaniem trzech umów wykazano, że w jednym przypadku nie zastosowano nazwy i kodów określonych we Wspólnym Słowniku Zamówień, a porównania ofert w ramach tych postępowań konkursowych dokonano wyłącznie z uwzględnieniem kryterium ceny, tj. z pominięciem innych kryteriów wyboru ofert m.in. kompleksowości i dostępności.

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

2. Sytuacja ekonomiczno-finansowa Szpitala

1. W latach 2020-2022 w SPZOZ obowiązywały Zasady (polityka) rachunkowości przyjęta zarządzeniem nr 38/2014 Dyrektora SP ZOZ z dnia 31 grudnia 2014 r. *w sprawie ustalenia dokumentacji przyjętych zasad (polityki) rachunkowości*. Do ww. polityki rachunkowości wprowadzono następujące aneksy: a/ aneks nr 1 w sprawie określenia zasad rozliczania funduszy pomocowych, b/ aneks nr 2 w sprawie określenia parametrów przy wyliczaniu prognozy istotności zgodnie z art. 4 ust. 4 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁴⁸, c/ aneks nr 3 *Zasady prowadzenia i ewidencji analitycznej na kontach ksiąg pomocniczych*, d/ aneks nr 4 wprowadzający zmiany w *Zakładowym Planie Kont* ustalającym wykaz kont księgi głównej, e/ aneks nr 5 wprowadzający zmiany w *Wykazie ośrodków kosztów z przypisanymi im nośnikami kosztów oraz zasadami podziału kosztów*⁴⁹.

W załączniku nr 7 do ww. polityki (zasad) rachunkowości pn.: *Wykaz programów komputerowych stosowanych w Dziale Ekonomiczno-Finansowym w SP ZOZ w Kędzierzynie-Koźlu* zawarto zapisy informujące o wykorzystywanych systemach komputerowych oraz odnotowano, że procedury i funkcje ww. programów są *pisemnie zdefiniowane przez autorów programów dostarczonych przez firmę Asseco Poland*. W treści *Zasad (polityki) rachunkowości* nie opisano zasad szacowania prawdopodobnych przyszłych rezerw m.in. na odszkodowania z tytułu zdarzeń medycznych, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 132-172)

2. W SP ZOZ wydzielono ośrodki powstawania kosztów, etapy kalkulacji kosztów oraz klucze podziałowe kosztów pośrednich w sposób zgodny ze standardem rachunku kosztów określonym w rozporządzeniu MZ z dnia 26 października 2020 r. w sprawie zaleceń dotyczących standardu rachunku kosztów u świadczeniodawców⁵⁰.

Uregulowania wynikające z treści ww. rozporządzenia wprowadzono 1 stycznia 2021 r. aneksem nr 5 do polityki (zasad) rachunkowości (poprzez zmianę załącznika nr 5 *Wykaz ośrodków kosztów z przypisanymi im nośnikami kosztów oraz zasady podziału kosztów*).

W celu realizacji obowiązków w zakresie wyceny procedur medycznych Dyrektor SP ZOZ powołał zespół ds. wyceny procedur medycznych⁵¹, składający się z kierowników ośrodków proceduralnych oraz osób przez nich wytypowanych. Wycena procedur medycznych została wdrożona zgodnie z uregulowaniami ww. rozporządzenia.

(akta kontroli str. 147-151, 169-172, 1065-1072)

⁴⁸ Dz. U. z 2021 r., poz. 217 ze zm.

⁴⁹ Aneksy nr 1 i 2 obowiązywały od 1 stycznia 2019 r., a nr 3, 4 i 5 od 1 stycznia 2021 r.

⁵⁰ Dz.U. poz. 2045.

⁵¹ Zarządzenie nr 36/2020.

3. Plany finansowe i inwestycyjne SP ZOZ na rok 2020, 2021 i 2022 zostały opracowane w terminie odpowiednio 30 grudnia 2019 r., 28 grudnia 2020 r. i 23 grudnia 2021 r., tj. w terminie umożliwiającym gospodarkę finansową od 1 stycznia danego roku.

Plany te zostały opracowane przez Głównego Księgowego, podpisane przez Dyrektora SP ZOZ i zaopiniowane przez radę społeczną⁵².

Plan finansowy na 2021 r. podlegał korekcie, którą sporządził Główny Księgowy 28 października 2021 r.⁵³

W rocznym planie finansowym 2020 r. nie dokonano zmian, pomimo wystąpienia istotnych zmian w zakresie przychodów i kosztów SP ZOZ, a w rocznym planie finansowym 2021 r. wprowadzono jedną zmianę, która była nieadekwatna do rzeczywistych zmian w zakresie kosztów, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 173-243, 1039-1049)

4. Przychody SP ZOZ wyniosły 140 459,9 tys. zł w 2020 r., 162 386,5 tys. zł w 2021 r. i 70 858,8 tys. zł w 2022 r. (I półrocze). W strukturze przychodów największy udział miały przychody z tytułu usług leczniczych finansowanych przez NFZ. Udział ten wyniósł w latach 2020-2022 (I półrocze) odpowiednio 87,7%, 82,8% i 75,9%.

Koszty SP ZOZ wyniosły 134 946,6 tys. zł w 2020 r., 160 584,5 tys. zł w 2021 r. i 74 982,4 tys. zł w 2022 r. (I półrocze). W strukturze kosztów największy udział miały koszty wynagrodzeń. Udział kosztów wynagrodzeń wraz ze składkami ZUS i innymi świadczeniami na rzecz pracowników wyniósł w latach 2020-2022 (I półrocze) odpowiednio 50,1%, 49,7% i 47,7%.

Do najbardziej dochodowych komórek SP ZOZ należały w latach 2020-2022 (I półrocze) następujące komórki organizacyjne udzielające świadczeń zdrowotnych:

a/ Oddział Zakaźny Covid 19, którego wynik w ww. okresie wyniósł odpowiednio 13 498,5 tys. zł, 27 321,2 tys. zł i 982,4 tys. zł,

b/ Poradnia Okulistyczna, której wynik w ww. okresie wyniósł odpowiednio 1 057,3 tys. zł, 1 379,8 tys. zł i 934 tys. zł.

Do najbardziej deficytowych komórek SP ZOZ należały w latach 2020-2022 (I półrocze) następujące komórki organizacyjne udzielające świadczeń zdrowotnych, których wynik był ujemny:

a/ Oddział Chorób Wewnętrznych, którego wynik w ww. okresie wyniósł odpowiednio (-) 5 278 tys. zł, (-) 9 128,2 tys. zł i (-) 1 755,3 tys. zł,

b/ Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii, którego wynik w ww. okresie wyniósł odpowiednio (-) 4 564,8 tys. zł, (-) 6 646,2 tys. zł i (-) 1 755,3 tys. zł,

c/ Oddział Chirurgii Ogólnej, którego wynik w ww. okresie wyniósł odpowiednio (-) 2 645 tys. zł, (-) 5 455,3 tys. zł i (-) 1 424,5 tys. zł,

d/ Oddział Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej, którego wynik w ww. okresie wyniósł odpowiednio (-) 2 212,5 tys. zł, (-) 5 301,8 tys. zł i (-) 1 625,3 tys. zł.

(akta kontroli str. 246-250)

5. Łączna kwota należności na dzień 30 czerwca 2022 r. wyniosła 10 621,3 tys. zł, w tym 9 998,6 tys. zł (94,1%) stanowiły należności nieprzeterminowane.

Łączna kwota należności przeterminowanych na dzień 30 czerwca 2022 r. wyniosła 622,7 tys. zł, w tym 520,6 tys. zł (83,6%) stanowiły należności, których termin płatności minął więcej niż 12 miesięcy temu.

⁵² Plan finansowy na 2020 r. został pozytywnie zaopiniowany przez radę społeczną w dniu 21 maja 2020 r. na 2021 r. został pozytywnie zaopiniowany 23 kwietnia 2021 r., a na 2022 r. 5 kwietnia 2022 r.

⁵³ Korekta ww. planu została zaopiniowana przez radę społeczną uchwałą nr 1/2022 z 28 stycznia 2022 r.

Badaniem objęto trzy największe kwotowo pozycje należności przeterminowanych w łącznej kwocie 99,4 tys. zł⁵⁴. W wyniku badania stwierdzono, że SP ZOZ podejmował działania w celu odzyskania należności. I tak:

a/ w przypadku należności od kontrahenta w kwocie łącznej 25,8 tys. zł SP ZOZ wystawiał noty odsetkowe z tytułu opóźnień w zapłacie, a w dniu 11 kwietnia 2022 r. uzyskał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym. W dniu 12 maja 2022 r. w wyniku działań podjętych przez SP ZOZ dłużnik dokonał dobrowolnej spłaty części zaległości w kwocie 15 tys. zł;

b/ w przypadku należności od pacjenta z tytułu udzielonych usług medycznych w kwocie łącznej 11,2 tys. zł SP ZOZ kierował do pacjenta wezwania do zapłaty i przedsądowe wezwania do zapłaty, a w dniu 30 sierpnia 2022 r. uzyskał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, który został doręczony dłużnikowi 5 września 2022 r.;

c/ w przypadku należności od kontrahenta w kwocie łącznej 62,3 tys. zł, których termin płatności minął w dniach od 22 do 30 czerwca 2022 r., w wyniku podjętych działań zostały one uregulowane w dniu 1 lipca 2022 r.

W latach 2020-2022 (do 30 czerwca) SP ZOZ nie dokonał umorzenia należności.

(akta kontroli str. 252-280, 1073-1164)

6. W SP ZOZ nie wystąpiła w roku 2020 i 2021 strata netto. W związku z tym nie wystąpiła konieczność podjęcia działań w celu ustalenia, w jakim stopniu strata jest następstwem nałożenia na SP ZOZ obowiązków na podstawie przepisów prawa powszechnie obowiązującego i podjęcia kroków prawnych w celu dochodzenia należności.

(akta kontroli str. 11, 64)

7. Według stanu na 31 grudnia 2020 r. łączna kwota zobowiązań krótkoterminowych SP ZOZ wyniosła 21 406,3 tys. zł, w tym 10 019,4 tys. zł stanowiły zobowiązania z tytułu dostaw i usług. Stan zobowiązań wymagalnych na koniec 2020 r. wyniósł 69,3 tys. zł⁵⁵, w tym 63,3 tys. zł stanowiły zobowiązania z tytułu dostaw i usług, a 6 tys. zł odsetki od zobowiązań zapłaconych po terminie.

Dyrektor wyjaśnił, że w przypadku zobowiązania w kwocie 26,7 tys. zł realizacja ww. wydatku została zatwierdzona w systemie bankowym w dniu 31 grudnia 2020 r., lecz bank zaksięgował powyższą płatność 4 stycznia 2021 r.; w przypadku zobowiązania w kwocie 36,6 tys. zł faktura została dostarczona przez dział merytoryczny do działu księgowości po upływie terminu płatności, a w przypadku zobowiązania z tytułu odsetek w kwocie 6 tys. zł po analizie z działem prawnym odsetki te zostały uznane za przedawnione i pismem z 8 stycznia 2021 r. wyksięgowane w pozostałe przychody operacyjne.

Według stanu na 31 grudnia 2021 r. łączna kwota zobowiązań krótkoterminowych SP ZOZ wyniosła 18 857,2 tys. zł, w tym 9 803,1 tys. zł stanowiły zobowiązania z tytułu dostaw i usług. Stan zobowiązań wymagalnych na koniec 2020 r. wyniósł 14 zł⁵⁶.

Dyrektor wyjaśnił, że przyczyną ww. zobowiązań wymagalnych w kwocie 14 zł było *dostarczenie dokumentu do Działu księgowości po terminie płatności*.

Według stanu na 30 czerwca 2022 r. łączna kwota zobowiązań krótkoterminowych SP ZOZ wyniosła 16 768 tys. zł, w tym 7 643 tys. zł stanowiły zobowiązania z tytułu dostaw i usług. Stan zobowiązań wymagalnych na koniec 2020 r. wyniósł 407 zł⁵⁷.

⁵⁴ 1/ 62,3 tys. zł - American Heart of Poland S.A., 2/ 25,8 tys. zł - Piekarnia-Cukiernia VITA, 3/ 11,3 tys. zł - Adrian P.

⁵⁵ Były to głównie zobowiązania wobec dostawców leków i sprzętu medycznego (46,7 tys. zł).

⁵⁶ Zobowiązanie z tytułu dostaw energii.

⁵⁷ Zobowiązanie z tytułu usług.

Zobowiązania wymagalne ww. kwocie 407 zł były zobowiązaniem wobec podmiotu leczniczego z tytułu diagnostyki mikrobiologicznej i konsultacji neurochirurgicznej. Termin płatności ww. zobowiązań upłynął 28 czerwca 2022 r., a zostały one zrealizowane przez SP ZOZ w dniach 11 i 13 lipca 2022 r. Zobowiązania wymagalne wg stanu na 30 czerwca 2022 r. były zobowiązaniami, które mieściły się w przedziale do 15 dni od upływu terminu ich wymagalności.

Dyrektor wyjaśnił, że przyczyną nieterminowego uregulowania ww. zobowiązań w kwocie 407 zł było dostarczenie faktur do Działu Księgowości po upływie terminu płatności.

W sprawie praktyk polegających na przesuwaniu – za zgodą wierzyciela – terminu płatności zobowiązań Dyrektor wyjaśnił, że takie przypadki miały miejsce tylko wtedy, gdy faktura wpłynęła do działu księgowości po upływie terminu jej płatności. Wyjaśnił: *sytuacje takie miały miejsce tylko w przypadkach bardzo krótkich terminów płatności i występowały incydentalnie (...) SP ZOZ wystawia noty korygujące do terminu płatności, ale tylko w sytuacji, kiedy jest on niezgodny z treścią zawartej umowy.*

W kontroli ustalono, że SP ZOZ w latach 2020-2022 (I półrocze) zapłacił odsetki za zwłokę w regulowaniu zobowiązań, w łącznej kwocie 27,9 tys. zł, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości.*

(akta kontroli str. 244-245, 1026-1035, 1348-1349, 1549-1617)

8. SP ZOZ w sprawozdaniu finansowym za 2020 r. wykazał dodatni wynik finansowy netto w kwocie 3 816 tys. zł, a w sprawozdaniu za 2021 r. w kwocie 617,1 tys. zł.

W związku z dodatnim wynikiem finansowym za lata 2020-2021 nie wystąpiła okoliczność obligująca kierownika samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej do sporządzenia programu naprawczego.

Wynik finansowy netto SP ZOZ za okres od 1 stycznia do 30 czerwca 2022 r. wykazany w rachunku zysków i strat z 30 czerwca 2022 r. był ujemny i wyniósł (-) 4 192 tys. zł.

(akta kontroli str. 2-103)

9. W oparciu o wskaźniki wskazane w rozporządzeniu MZ z dnia 12 kwietnia 2017 r. w sprawie wskaźników ekonomiczno-finansowych niezbędnych do sporządzenia analizy oraz prognozy sytuacji ekonomiczno-finansowej samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej⁵⁸, określono wskaźniki ekonomiczno-finansowe dla SP ZOZ z lat 2020-2021. I tak:

a/ w 2020 r.⁵⁹ – wskaźnik zyskowności netto wyniósł 2,7%; wskaźnik zyskowności operacyjnej 2,8%; zyskowność aktywów 5,1%; wskaźnik bieżącej płynności 1,3; wskaźnik płynności szybkiej 1,1; wskaźnik rotacji należności 25 dni; wskaźnik rotacji zobowiązań 24 dni; wskaźnik zadłużenia aktywów 33,7%; wskaźnik wypłacalności 1,9;

b/ w 2021 r.⁶⁰ – wskaźnik zyskowności netto wyniósł 0,4%; wskaźnik zyskowności operacyjnej 0,4%; zyskowność aktywów 0,0%; wskaźnik bieżącej płynności 1,6; wskaźnik płynności szybkiej 1,2; wskaźnik rotacji należności 28 dni; wskaźnik rotacji zobowiązań 24 dni; wskaźnik zadłużenia aktywów 35%; wskaźnik wypłacalności 1,9. Analiza wskaźników ekonomiczno-finansowych wskazuje, że SP ZOZ miał w latach 2020-2021 zachowaną płynność finansową, efektywność działalności była na zbliżonym poziomie, a rentowność była w roku 2021 niższa niż w roku poprzednim.

(akta kontroli str. 2-103, 1165-1170)

⁵⁸ Dz. U. z 2017 r. poz. 832.

⁵⁹ W wyniku analizy wskaźników za 2020 rok SP ZOZ uzyskał 59 punktów, co stanowiło 84% maksymalnej liczby punktów możliwych do uzyskania.

⁶⁰ W wyniku analizy wskaźników za 2021 rok SP ZOZ uzyskał 60 punktów, co stanowiło 86% maksymalnej liczby punktów możliwych do uzyskania.

10. Dyrektor SP ZOZ w latach 2020-2022 sporządził i udostępnił w Biuletynie Informacji Publicznej raporty o sytuacji ekonomiczno-finansowej SP ZOZ. Raport o sytuacji ekonomiczno-finansowej SP ZOZ za 2020 r. został upubliczniony 30 czerwca 2021 r., tj. w wymaganym terminie.

Raporty za 2019 r. i 2021 r. zostały upublicznione odpowiednio 25 listopada 2020 r. i 30 sierpnia 2022 r., tj. z naruszeniem obowiązującego terminu, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1036-1037)

11. W latach 2020-2022 w SP ZOZ najmowano pomieszczenia oraz dzierżawiono grunty i powierzchnie na podstawie 14 umów najmu/ dzierżawy.

W ww. okresie nie wystąpiły przypadki zbycia części majątku SP ZOZ lub jego nieodpłatnego użyczenia.

Szczegółowym badaniem objęto trzy umowy dotyczące udostępnienia pomieszczeń i powierzchni podmiotu leczniczego⁶¹.

W wyniku kontroli stwierdzono, że objęte badaniem umowy zawarto po uzyskaniu zgody podmiotu tworzącego⁶².

Rozrachunki z tytułu ww. umów objętych badaniem zostały prawidłowo ujęte w księgach rachunkowych SP ZOZ.

Podstawą ustalenia stawki najmu pomieszczeń były stawki określone w uchwałach Rady Miasta Kędzierzyna-Koźła⁶³ i Zarządu Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego⁶⁴.

Jednostkowe stawki dzierżawy gruntu i pomieszczeń z przeznaczeniem na Pracownię Tomografii Komputerowej oraz Pracownię Rezonansu Magnetycznego nie były aktualizowane od 2016 r., co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 251, 1010-1025, 1050-1064, 1536-1548)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W treści zasad (polityki) rachunkowości SP ZOZ nie zamieszczono przyjętych rozwiązań w zakresie zasad szacowania i rozliczania rezerw na: a/ prawdopodobne przyszłe odszkodowania z tytułu zdarzeń medycznych, b/ przyszłe świadczenia pracownicze, c/ inne przyszłe koszty.

Pomimo braku określenia ww. zasad SP ZOZ utworzył:

- w 2020 r. rezerwy w kwocie łącznej 4 567,9 tys. zł, w tym: a/ długoterminowe w kwocie łącznej 3 292,7 tys. zł (w tym 1 992,7 tys. zł z tytułu świadczeń pracowniczych i 1 300 tys. zł z tytułu skutków prowadzonych postępowań sądowych), b/ krótkoterminowe w kwocie 1 275,2 tys. zł z tytułu świadczeń pracowniczych; tym samym kwota rezerw na ww. świadczenia pracownicze wzrosła z 5 876,6 tys. zł wg stanu na 1 stycznia 2020 r. do kwoty 7 518,8 tys. zł (tj. o 27,9%) wg stanu na 31 grudnia 2020 r., a kwota rezerw na „pozostałe koszty” wzrosła z kwoty 614,1 tys. zł do kwoty 1 914,1 tys. zł (211,7%).

- w 2021 r. rezerwy w kwocie łącznej 4 784,9 tys. zł, w tym: a/ długoterminowe w kwocie 4 020,9 tys. zł z tytułu świadczeń pracowniczych, b/ krótkoterminowe w kwocie łącznej 764 tys. zł (w tym z tytułu skutków prowadzonych postępowań sądowych 34,7 tys. zł i na koszty przyszłych remontów 729,2 tys. zł); tym samym kwota rezerw na ww. świadczenia pracownicze wzrosła z 7 518,8 tys. zł, wg stanu na

⁶¹ Dobrano w sposób celowy następujące umowy: a/ dzierżawy gruntu obok szpitala na prowadzenie działalności medycznej w zakresie Pracowni Rezonansu Magnetycznego (nr 1/2019 z 18 grudnia 2018 r.), b/ dzierżawy powierzchni użytkowych szpitala na prowadzenie działalności medycznej w zakresie Pracowni Tomografii Komputerowej (nr 2/2019 z 18 grudnia 2018 r.), c/ najmu pomieszczenia z przeznaczeniem na prowadzenie działalności medycznej – poradni podstawowej opieki zdrowotnej (nr 2/2019 z 30 września 2019 r.).

⁶² Uchwały Rady Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego nr: XLVII/395/2018 i XLVII/396/2018 z 16 października 2018 r. oraz X/93/2019 z 25 czerwca 2019 r.

⁶³ Nr 11/40.2019 z 12 lutego 2019 r.

⁶⁴ Nr LXIII/609/18 z 30 października 2018 r.

1 stycznia 2021 r. do kwoty do 11 574,3 tys. zł (tj. o 53,9%) wg stanu na 31 grudnia 2021 r., a kwota rezerw na „pozostałe koszty” wzrosła z kwoty 1 914,1 tys. zł do kwoty 2 643,3 tys. zł (tj. o 38,1%).

(akta kontroli str. 30, 83, 1198-1230)

Kancelaria adwokacka sporządziła listę spraw toczących się przeciwko SP ZOZ przed Wojewódzką Komisją ds. Orzekania o Zdarzeniach Medycznych (łącznie wysokość trzech roszczeń wynosiła 200 tys. zł) i spraw sądowych w związku ze zdarzeniami medycznymi (łącznie wysokość siedmiu roszczeń wynosiła 2 563,1 tys. zł) i postulowała zabezpieczenie kwot bilansowych w związku z prowadzonymi postępowaniami (...) na poziomie 1 300 000 zł.

Na ww. liście Główny Księgowy SP ZOZ umieściła adnotację: *proszę o zaksięgowanie rezerw na sprawy sądowe zgodnie z wykazem (...)*, które ujęto w księgach wg stanu na 31 grudnia 2020 r. w kwocie 1 300 tys. zł.

(akta kontroli str. 1182-1185)

Dyrektor wyjaśnił: *kwota powyższa została oszacowana przez Dział Prawny przy uwzględnieniu czasu trwania procesów, stanu ich zaawansowania, jak też typowego wskaźnika rozstrzygnięcia na poziomie 50% WPS (wysokości postępowania sądowego). Jednostka posiada obowiązkowe ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej podmiotu leczniczego (...) suma gwarantowana na wszystkie zdarzenia to 500 tys. euro, na jedno zdarzenie to 100 tys. Euro. Natomiast kwota jednego z toczących się postępowań przeciw SP ZOZ szacowana jest na wartość 2 217 400 zł, co może stanowić ryzyko braku pokrycia z kwoty gwarantowanej ubezpieczenia. W tym wypadku bezpieczniej założyć, iż ryzyko związane z przegraniem sporu jest nieco większe niż mniejsze, wynika to z zasady ostrożności. Dlatego Dyrekcja Jednostki sporządzając sprawozdanie finansowe na dzień 31.12.2020 r. podjęła decyzję o zabezpieczeniu kwoty 1 300 tys. zł do czasu zakończenia postępowań.*

(akta kontroli str. 1171, 1174-1175)

Według stanu na 31 grudnia 2021 r. na ww. liście spraw toczących się przeciwko SP ZOZ przed Wojewódzką Komisją ds. Orzekania o Zdarzeniach Medycznych były dwa roszczenia na łączną kwotę 200 tys. zł i siedem spraw sądowych w związku ze zdarzeniami medycznymi (w tym cztery nowe sprawy) na łączną kwotę roszczeń 3 382,4 tys. zł.

Pomimo łącznej kwoty ww. roszczeń z tytułu zdarzeń medycznych (3 582,4 tys. zł) rezerwy z tego tytułu pozostały w kwocie niezmienionej, gdyż stan rezerw długoterminowych „na pozostałe koszty” na 31 grudnia 2021 r. był tożsamy jak w roku poprzednim i wyniósł łącznie 1 914,1 tys. zł.

Tym samym w 2021 r. nie zastosowano wskazanej w wyjaśnieniach Dyrektora zasady typowego wskaźnika rozstrzygnięcia na poziomie 50% WPS (wysokości postępowania sądowego).

(akta kontroli str. 1182-1185, 1187-1189)

Ponadto SP ZOZ w 2021 r. utworzył rezerwy krótkoterminowe w kwocie 729,2 tys. zł, w tym 30,4 tys. zł z tytułu prowadzonego postępowania sądowego z powództwa Miejskich Wodociągów i Kanalizacji w Kędzierzynie – Koźlu o bezpodstawne wzbogacenie i w kwocie 698,8 tys. zł na prace remontowo-budowlane związane z przywróceniem szpitala do stanu sprzed pandemii.

Dyrektor wyjaśnił: *decyzją Wojewody Opolskiego z dnia 12 marca 2020 r. SP ZOZ uzyskał statut jednoimiennego szpitala zakaźnego (...) SP ZOZ pozyskał środki z funduszy europejskich na prace remontowo-budowlane, pozwalające przywrócić Szpital do stanu sprzed pandemii w kwocie 1 530 609,16 zł. Szpital nie mógł rozpocząć prac remontowych w tym zakresie z powodu ciągle rozwijającej się sytuacji pandemicznej (...) Według kosztorysu (...) łączna wartość przeprowadzonych w tym*

zakresie prac remontowych wyniesie około 2 229 429,58 zł. Odejmując środki finansowe pozyskanych z funduszy unijnych, koszt własny poniesionych prac to 698 820,42 zł

(akta kontroli str. 1171, 1175, 1186-1187, 1190-1195)

NIK zauważyła, że tworzenie rezerw jako narzędzie kreowania wyniku finansowego winno być opisane w polityce (zasadach) rachunkowości. Brak doprecyzowania w ww. dokumencie zasad szacowania prawdopodobnych przyszłych zobowiązań, w tym z tytułu odszkodowań za zdarzenia medyczne skutkuje ich szacowaniem w sposób odpowiadający doraźnym potrzebom w zakresie skorygowania wyniku bilansowego szpitala.

2. SP ZOZ udostępnił w Biuletynie Informacji Publicznej raporty o sytuacji ekonomiczno-finansowej z naruszeniem terminu wskazanego w art. 53a ust. 1 ustawy o działalności leczniczej i § 3 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 31 marca 2020 r. w sprawie określenia innych terminów wypełniania obowiązków w zakresie ewidencji oraz w zakresie sporządzenia, zatwierdzenia, udostępnienia i przekazania do właściwego rejestru, jednostki lub organu sprawozdań lub informacji⁶⁵.

Zgodnie z ww. przepisami raporty te należało udostępnić w terminie dwóch miesięcy od dnia upływu terminu sporządzenia rocznego sprawozdania finansowego, czyli odpowiednio do 31 sierpnia 2020 r. i 31 lipca 2022 r. Tymczasem SP ZOZ udostępnił ww. raport za 2019 r. w dniu 25 listopada 2020 r., tj. ze zwłoką 86 dni, a raport za 2021 r. w dniu 31 sierpnia 2022 r., tj. ze zwłoką 30 dni.

(akta kontroli str. 1036-1037)

Dyrektor wyjaśnił przyczynę niedotrzymania terminu upublicznienia raportu w 2020 r. *dynamiczną sytuacją panującą w Szpitalu, związaną z rozwijającą się epidemią oraz z przeoczenia, związanego z nadmiarem obowiązków nałożonych na podmiot i trudną sytuacją kadrową w tym czasie.* Jako przyczynę niedotrzymania terminu upublicznienia raportu w 2022 r. wskazał absencję chorobową części kadry oraz związany z tym nadmiar obowiązków pozostałej kadry.

(str. 1343, 1348)

3. SP ZOZ sporządził plany finansowe na rok 2020 i 2021⁶⁶, w których zaplanowano koszty/wydatki na poziomie odpowiednio: 97 963,1 tys. zł (101 349,4 tys. zł, w tym 3 386,3 tys. zł na koszty niebędącej wydatkiem amortyzacji) i 146 571,2 tys. zł (154 569,9 tys. zł, w tym 7 998,7 tys. zł na koszty niebędącej wydatkiem amortyzacji). Zrealizowane koszty/wydatki wyniosły natomiast 129 986 tys. zł w 2020 r.⁶⁷ i 152 355,8 tys. zł⁶⁸ w 2021 r.

Tym samym SP ZOZ poniósł wydatki na cele i w wysokościach nieobjętych planem finansowym jednostki sektora finansów publicznych w kwocie ok. 32 022,9 tys. zł w 2020 r. i 5 784,6 tys. zł w 2021 r., co było niezgodne z treścią art. 44 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁶⁹.

(akta kontroli str. 11, 63, 192, 208)

Dyrektor wyjaśnił przyczynę dokonywania w 2020 r. wydatków w wysokościach nieobjętych planem finansowym *nie dającym się przewidzieć wcześniej zmianom, w związku z ogłoszeniem stanu epidemii w Polsce oraz związanych z tym decyzjom zmieniającym sposób funkcjonowania i finansowania szpitala.* Wyjaśnił, że: *korekta planu finansowego nie została wykonana w 2020 r. z uwagi na obiektywny brak*

⁶⁵ Dz. U. poz. 832.

⁶⁶ Plan finansowy na 2021 r. z uwzględnieniem jego korekty z 28 października 2021 r.

⁶⁷ Koszty w kwocie 134 947 tys. zł pomniejszone o 4 961 tys. zł amortyzacji.

⁶⁸ Koszty w kwocie wydatki 160 584,9 zł pomniejszone o 8 229,1 tys. zł amortyzacji.

⁶⁹ Dz.U. z 2021 r. poz. 305 ze zm.; dalej: ufp.

możliwości przewidzenia kolejnych regulacji prawnych, a tym samym zadań nałożonych na szpital. Natomiast dokonywanie korekty w roku następnym, już po zakończeniu roku kalendarzowego wydawało się niezasadne. SP ZOZ w Kędzierzynie-Koźlu w 2020 r. przekroczył wydatki na cele i w wysokości nieobjętej planem finansowym o 34,1% (...). Zaznaczyć przy tym jednocześnie należy, że wydatki te miały pokrycie w przychodach (...). Sytuacja ekonomiczna szpitala nie pogorszyła się.

W sprawie przyczyny dokonywania w 2021 r. wydatków w wysokościach nieobjętych planem finansowym Dyrektor wyjaśnił, że SP ZOZ: mając doświadczenia z nieprzewidywalnego roku 2020 dokonał korekty planu finansowego za rok 2021 po trzecim kwartale tego roku, co jednak nie uchroniło SP ZOZ od przekroczenia wykonania tego planu, z uwagi na gwałtowny wzrost zachorowań w miesiącach październik, listopad, grudzień, co skutkowało kolejną decyzją Wojewody w przedmiocie przekształcenia szpitala w tryb Covidowy.

(akta kontroli str. 1343, 1346-1348)

4. SP ZOZ stosował jednostkowe stawki dzierżawy gruntu i pomieszczeń z przeznaczeniem na Pracownię Tomografii Komputerowej oraz Pracownię Rezonansu Magnetycznego, które nie były zaktualizowane od 2016 r.

W efekcie jednostkowa stawka dzierżawy pomieszczeń pod Pracownię Tomografii Komputerowej, obowiązująca dla spółki H. w latach 2020-2022 (I półrocze), wynosiła 7,45 zł/m² i była niższa o 4,99 zł/m² (tj. o 40%) od stawki zastosowanej w tym samym okresie dla spółki prowadzącej działalność medyczną w zakresie prowadzenia Poradni Podstawowej Opieki Zdrowotnej⁷⁰.

Tym samym, w ww. przypadkach podstawą ustalenia stawki dzierżawy powierzchni pomieszczeń kontrolowanego podmiotu leczniczego nie było rzetelne, gdyż nie uwzględniało aktualnego poziomu stawek jednostkowych.

(akta kontroli str. 1539-1541, 1545-1548)

Dyrektor wyjaśnił przyczynę niższej o 40% stawki dzierżawy powierzchni tym, że podstawą ustalenia stawki dzierżawy pomieszczeń dla Poradni POZ była kalkulacja czynszu sporządzona w oparciu o stawki ustalone na podstawie uchwał [Rady Miasta Kędzierzyna-Koźla i Zarządu Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego] i indywidualne stawki. Natomiast czynsz dzierżawy dla H. został ustalony w oparciu o stawkę czynszu obowiązującą w poprzedniej umowie dzierżawy pomieszczeń z roku 2016.

(akta kontroli str. 1010-1025, 1536-1543)

5. W latach 2020-2022 SP ZOZ zarachował i zapłacił odsetki z tytułu nieterminowego regulowania zobowiązań w kwocie łącznej 27,9 tys. zł, w tym: a/ 25,7 tys. zł w 2020 r., b/ 0,6 tys. zł w 2021 r. i c/ 1,6 tys. zł w 2022 r.

Powyższe stanowiło naruszenie art. 44 ust. 3 pkt 3 upf, zgodnie z którym wydatki publiczne powinny być dokonywane w wysokości i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań.

(akta kontroli str. 1344, 1549-1617)

Przyczynę braku regulowania w terminie zobowiązań i w efekcie zapłacenie odsetek w kwocie łącznej 27,9 tys. zł Dyrektor wyjaśnił następująco: SP ZOZ w latach 2020-2022 nie regulował w terminie zobowiązań jedynie w przypadkach, kiedy faktury za wykonane usługi lub dostawy wpływały do działu księgowości po terminie płatności, a kontrahent nie wyraził zgody na przedłużenie tego terminu. Opóźnienia w obiegu dokumentów były wynikiem pracy Szpitala w latach 2020-2021, jako Szpitala dedykowanego pacjentom zakażonym Covid-19. Obieg dokumentów w tym czasie był bardzo utrudniony. Wysoka kwota zapłaconych odsetek w 2020 r. wynika

⁷⁰ Stawka jednostkowa 12,44 zł/m²

z wystawianych przez kontrahentów not odsetkowych za opóźnienia w zapłatach w roku 2019 i wcześniej, gdzie SP ZOZ znajdował się w trudnej sytuacji finansowej i musiał przesunąć terminy płatności z powodu braku środków. W marcu 2022 roku SP ZOZ otrzymał notę odsetkową wystawioną przez T. (...) obejmującą nieterminowe zapłaty za okres od 2017 do maja 2020 r.

(akta kontroli str. 1635)

OCENA CZĄSTKOWA

SP ZOZ prawidłowo wdrożył standardy rachunku kosztów, podejmował działania w celu odzyskania należności i regulował zobowiązania.

Objęte badaniem umowy najmu i dzierżawy pomieszczeń oraz gruntów podmiotu leczniczego zawarto po uzyskaniu zgody podmiotu tworzącego. W przypadku dwóch umów stawki czynszu nie były jednakże uaktualniane od 2016 r. Obowiązująca w latach 2020-2022 polityka (zasady) rachunkowości SP ZOZ nie odzwierciedlała w pełni specyfiki podmiotu leczniczego, gdyż nie zawierała zasad m.in. tworzenia charakterystycznych dla podmiotu leczniczego rezerw z tytułu prawdopodobnych przyszłych odszkodowań z tytułu zdarzeń medycznych.

Stwierdzono również, że SP ZOZ poniósł wydatki na cele i w wysokościach nieobjętych planem finansowym jednostki sektora finansów publicznych w kwocie ok. 32 022,9 tys. zł w 2020 r. i 5 784,6 tys. zł w 2021 r., co wynikało z braku skorygowania planu finansowego na 2020 r. i nieadekwatnego skorygowania ww. planu na 2021 r. Ponadto SP ZOZ w 2020 r. i w 2022 r. ze zwłoką udostępniał w Biuletynie Informacji Publicznej raporty o sytuacji ekonomiczno-finansowej podmiotu leczniczego. Ze zwłoką były również regulowane zobowiązania podmiotu leczniczego, co skutkowało zapłatą odsetek za zwłokę w kwocie łącznej 27,9 tys. zł.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi	Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.
Wnioski	1. Zaprzestanie praktyki zawierania umów na wykonywanie świadczeń zdrowotnych w trybie pozakonkursowym, bez wcześniejszego rzetelnego szacowania wartości zamówienia. 2. Niezwłoczne podejmowanie działań zmierzających do aktualizacji wpisów w rejestrze podmiotów wykonujących działalność leczniczą, w przypadkach uzasadniających dokonanie takiej aktualizacji. 3. Zapewnienie stosowania wszystkich wymaganych kryteriów wyboru ofert w ramach prowadzonych postępowań o udzielenie zamówienia na świadczenia zdrowotne w trybie konkursu ofert. 4. Stosowanie w opisie przedmiotu zamówienia nazw i kodów określonych we Wspólnym Słowniku Zamówień. 5. Podjęcie działań organizacyjnych w celu aktualizowania planów finansowych SP ZOZ w sposób zapewniający dokonywanie wydatków ze środków publicznych na podstawie upoważnienia określonego planem finansowym. 6. Doprecyzowanie zapisów polityki (zasad) rachunkowości poprzez określenie zasad szacowania rezerw, w tym na prawdopodobne przyszłe odszkodowania z tytułu zdarzeń medycznych i świadczenia na rzecz pracowników. 7. Terminowe upublicznianie raportów o sytuacji ekonomiczno-finansowej Szpitala. 8. Ustalanie stawek dzierżawy i najmu pomieszczeń podmiotu leczniczego z uwzględnieniem aktualnego poziomu stawek jednostkowych. 9. Terminowe regulowanie zobowiązań podmiotu leczniczego.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Opolu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

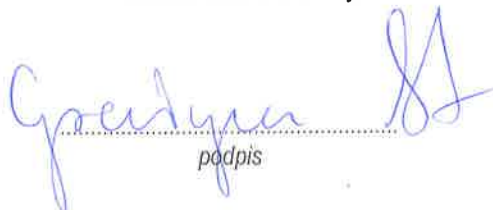
Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Opole, 21 października 2022 r.

Kontrolerzy

Grażyna Stalska
Doradca ekonomiczny

.....
podpis

Grażyna Powęska
Specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Opolu
Dyrektor

.....
DIREKTOR
Janusz Wójcicki
Wicedyrektor
Delegatury NIK w Opolu